

onafhankelijk studentenblad

veto

jaargang 49 nummer 11
2 mei 2023
tweewekelijks blad
erkeningsnummer p706128
afgiftekantoor Leuven

PB-PP|B-02817
BELGIË(N)-BELGIQUE

Wat bakte Weyts ervan?

Finalisten
Interfacultaire
Rockrally

Speuren naar
wetenschaps-
fraude

Studenten
in opname

Hoofdredacteur Joanna Wils
Redactiesecretaris en verantwoordelijk uitgever Jan Costers **Redacteur illustratie** Freya Caris **Redacteur onderwijs** Wolf France **Redacteur sociaal** Simon Tibo **Redacteur student** Kasper Nollet **Redacteur cultuur** Lore Meesters **Redacteur onderzoek** Thor Deyaert **Verantwoordelijke navraag** Xhoana Memçaj **Verantwoordelijke evenementen** Jeremy Van Weyenbergh **Verantwoordelijke groepsgevoel en welzijn** Lara Lismont **Verantwoordelijke Instagram** Lenne Schoenmakers **Verantwoordelijke Veto English** Victoria Casteels **Verantwoordelijke ronddeling** Pascal Beyer **Verantwoordelijke strip** Anne-Leen Declercq

Eindredactie Femke 'Vegetarische balletjes eten' Beutels, Kasper Nollet, Eva Coppens, Lore 'Kas zijn "vervloekte" verjaardag' Meesters, Simon Tibo, Vincent De Vocht, Joanna 'loopdag' Wils, Thor '8 mei' Deyaert, Lara Lismont, Wolf France, Freya 'puzzeldag' Caris, Thomas Maes **Vormgeving** Jan '420' Costers **Cover** Sigrid Justens, Jan Costers **Schrijvers** Wolf France, Simon Tibo, Femke Beutels, Sigrid Justens, Elisabeth Ooghe, Anke Neys, Marie Wagemans, Lara Turgut, Maud Reekmans, Kasper Nollet, Elias Fret, Victoria Casteels, Emilie de la Motte, Rachel Poels, Céline Verellen, Thor Deyaert, Jolien Vandoorne, Joanna Wils **Illustratoren** Freya Caris, Emilia Van Droogenbroeck, Anastasia Arnhold, Sousanna Zacharian, Anne-Leen Declercq, Mira Caris **Fotografen** Emma Devillé, Emilie de la Motte, Pascal Beyer, Lore Meesters, Robin Geukens, Freya Caris, Femke Beutels, Thor Deyaert, Sigrid Justens **Beeldpagina XL** Freya Caris **Beeldpagina** Medha Sankar **KU Leugen** Lara Lismont, Simon Tibo, Joanna Wils, Jan Costers, Lore Meesters, Wolf France

Veto is een uitgave van de Leuvense studentenkoepel LOKO. De standpunten verdedigd in Veto stemmen niet noodzakelijk overeen met de standpunten van LOKO.

Wil je hier volgende keer ook vernoemd staan? Kom dan naar onze redactievergadering op donderdag om 20u in 's-Meiersstraat 5, bezoek onze Facebookgroep of stuur een berichtje naar veto@veto.be en beantwoord de vraag 'Welke extra nationale feestdag zou België moeten invoeren?'

Vier jaar Weyts: nog niet geslaagd in eerste zit 4-6

Beleid mentaal welzijn, studievoortgang, grensoverschrijdend gedrag en financiën op de rooster gelegd

'Achteraf gezien had ik dat soepfilmpje beter niet gemaakt' 7-9

Interview met Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts

Kotenprijzen in Leuven gaan door het dak 10

Kan je nog (goedkoop) op kot in Leuven?

Strip 11

Werk van Anne-Leen Declercq

Kringen uitgedaagd om meer tweedehandsboeken te verkopen 12

de legitimiteit van Stura op de rooster gelegd

Beeldpagina 13

Werk van Medha Sankar

'Mensen herkennen de religieuze thema's in Star Wars niet, maar worden er sterk door aangesproken' 14-15

De legende: Bénédicte Lemmelijn over religie vandaag

Gender & the City: zo vrouwvriendelijk is Leuven 16-17

Feminisme in stadsplanning

Ik wil ook een flaneur zijn 18

Jolien Vandoorne over de invloed van het patriërchaat in het straatbeeld

navraag
Julien De Wit
34-37

lees verder op veto.be

EDITORIAAL

Samen sterk tegen malafide kotbazen

De Vlaamse kranten stonden er een maand geleden bol van: na jaren aan overtredingen op huurwetten, talloze gevallen van huisjesmelkerij en verregaande vormen van misbruik, staat de familie Appeltans eindelijk terecht. Het is nu al het grootste proces rond huisjesmelkerij ooit in ons land – het dossier telt meer dan 1.600 pagina's.

Je zou denken dat het stilaan gedaan is met malafide praktijken op de kothuurmarkt. Niets is minder waar. Deze week bericht Veto over klachten bij Kotlink, het bedrijf waarmee de familie Appeltans momenteel nog de meeste van hun koten verhuurt. Van onwettige contracten over stroeve communicatie tot een wankel infrastructuur: volgens veel getuigende studenten is de oude Appeltans terug van nooit weg geweest.

Problemen met kotbazen komen nog op tal van andere plaatsen in Leuven voor. Vele blijven onopgemerkt. Al jaren schrijft Veto over de problematiek, en draagt ze consequent dezelfde boodschap uit: enkel door collectief actie te ondernemen maken studenten genoeg kans om structurele verandering teweeg te brengen.

In hun eentje bevinden studenten zich nu eenmaal in een benadeelde positie. In een buitensporig dure kotenmarkt – met op de koop toe een nijpend kotentekort – ligt de drempel om actie te ondernemen ontzettend hoog. Kotlabels werken niet wanneer het aanbod te klein is en de vraag te hoog.

Veel studenten houden het daarom liever gewoon een jaar vol in hun gebrekkige kot. Daarnaast zijn ze vaak onvoldoende op de hoogte van hun rechten als huurder. En als ze effectief op de hoogte zijn, worden ze geconfronteerd met de kosten die juridische actie met zich meebrengt.

Maar het is door de zaken op zijn beloop te laten, dat types als de familie Appeltans al jaren weggelaten met de wanpraktijken in hun koten. Het is enkel door collectief de stem te verheffen dat studenten hen ter verantwoording kunnen roepen. Opties om dat te doen zijn er immers genoeg. De huurdersbond van Vlaams-Brabant verzamelt klachten over allerlei verhuurders en bundelt die. Met hun hulp is een ingebrekestelling van een verhuurder slechts één bericht van de student verwijderd.

Ook de huisvestingsdienst van de KU Leuven schiet studenten in nood te hulp. Een andere lage drempel is bij LOKO aankloppen, de studentenkoepel verwijst je door naar de juiste instanties als je met vragen zit.

'Studenten, procedeer', schreven we vier jaar geleden. We herhalen die boodschap maar al te graag: Laat je horen, en bundel je klachten. Dat kan met behulp van de Huurdersbond of de Huisvestingsdienst. Of schrijf gezamenlijk LOKO aan. Laat het niet te ver komen – zo staan we samen sterk tegen malafide k(r)otbazen. »

Kasper Nollet is redacteur student. Het editoriaal wordt gedragen door de voltallige redactie.

Vier jaar Weyts: nog niet geslaagd in eerste zit

Een jaar voor de verkiezingen legt *Veto* samen met politici en experts het hogeronderwijsbeleid van minister Ben Weyts op de rooster: 'Te veel ad hoc, te weinig structureel beleid.'

tekst: [Wolf France](#), [Simon Tibo](#), [Sigrid Justens](#) en [Femke Beutels](#)
beeld: [Sigrid Justens](#)

Toen de Vlaamse Regering op 2 oktober 2019 de eed aflegde, bleek voormalig minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Toerisme Ben Weyts (N-VA) die portefeuilles te hebben ingeruild voor Onderwijs en Sport. Voor Dierenwelzijn en Vlaamse Rand bleef hij nog bevoegd.

N-VA maakte er tijdens de verkiezingscampagne geen geheim van op het departement Onderwijs te azen. Dat het uiteindelijk Weyts was die de eer zou vervullen, was echter opmerkelijk. Weyts is geen pedagoog van opleiding, noch heeft hij ervaring in het onderwijsveld. Binnen zijn partij zit iemand anders die in tegenstelling tot Weyts wel het label 'onderwijsexpert' opgespeld krijgt: Koen Daniëls.

Het werd snel duidelijk dat Weyts niet al zijn voornemens omtrent studietoetsvermindering zou kunnen waarmaken

Maar een minister moet in de eerste plaats het regeerakkoord uitvoeren. Bovendien liet hij zich omringen door experts op zijn kabinet. Dat hij zelf geen onderwijsexpert is, hoeft dus niet noodzakelijk een probleem te zijn. Al lijkt het daardoor niet vreemd dat Weyts vooral steken liet vallen wanneer ad hoc zaken gewijzigd moesten worden.

Grote beloftes, stoere taal

In het regeerakkoord werden een aantal grote beloftes voor het hoger onderwijs gedaan. Het belangrijkste was ongetwijfeld om de studietoets te verkorten. Studenten liepen de kantjes er te veel van af: het beleid moest en zou strenger worden.

Om de gemiddelde studietoets in te perken zou er een knip komen tussen de bachelor- en masterfasen. Om studenten beter te oriënteren moest

elke opleiding een verplichte niet-bindende starttoets krijgen.

De studietoets kon volgens het regeerakkoord ook worden verkort door het beleid van de vorige Vlaamse Regering omtrent starttoetsen verder te zetten. Die niet-bindende toetsen moeten studenten afleggen voor ze aan een opleiding kunnen beginnen. Het doel was ambitieus: elke richting moest en zou een starttoets krijgen.

Naast studenten die te lang blijven aanmodderen, waren er volgens de Vlaamse Regering anderen die te weinig gestimuleerd werden. 'Ex-

cellentie als hefboom om er collectief op vooruit te gaan!', klonk het profetisch. Net zoals in het middelbaar onderwijs moesten we af van de zesjescultuur. Slagen zou niet voldoende mogen zijn.

Vier dossiers centraal

Tijdens zijn legislatuur waren voor het hoger onderwijs vier dossiers heel belangrijk. Naast de studietoetsvermindering waar N-VA in haar verkiezingscampagne zo op hamerde, stonden ook de debatten omtrent mentaal welzijn, grensoverschrijdend gedrag en de financiering van het ho-

ger onderwijs centraal. Die laatste drie dossiers hadden telkens zowel een actuele als een structurele component. Corona, de energiecrisis en enkele gevallen van grensoverschrijdend gedrag dreven de discussies nog verder op de spits.

Het werd snel duidelijk dat Weyts niet al zijn voornemens omtrent studietoetsvermindering zou kunnen waarmaken. Studenten rechtten hun rug en ook bij de universiteiten en hogescholen vonden ze sommige zaken wel heel voorbarig. De harde knip vervelde zo tot een decreetale mijlpaal, waarbij het systeem dat vanaf dit jaar aan de KU Leuven bestaat de facto Vlaanderenbreed wordt overgenomen.

Weyts heeft een aantal belangrijke trofeeën binnengehaald, zij het vaak in getemperde vorm

Weyts zette het beleid van zijn voorganger Crevits omtrent starttoetsen voort, maar is niet volledig in zijn opzet geslaagd. Nog niet elke richting heeft een starttoets en voor de humane wetenschappen lijkt het nog een aantal jaar te gaan duren. Desondanks komen er volgend jaar weer een aantal toetsen bij.

Op vlak van mentaal welzijn is de oprichting van Moodspace de grootste overwinning. Dat moest een laagdrempelig platform zijn waar studenten met problemen rond mentale gezondheid terecht kunnen. Er werd na een positieve evaluatie beslist om het platform ook in te zetten voor het secundair onderwijs.

Om tegemoet te komen aan de gevallen van grensoverschrijdend gedrag die steeds vaker komen bovendien, wilde Weyts een extern meldpunt oprichten. Nu moet je grensoverschrijdend gedrag melden aan een instantie binnen de universiteit, en dat is in sommige gevallen een te hoge drempel. Een extern centraal meldpunt bestaat vooralsnog nog niet.

Te veel ad hoc, te weinig structureel

Weyts heeft dus een aantal belangrijke trofeeën binnengehaald, zij het vaak in getemperde vorm: de harde knip tussen bachelor en master werd een mijlpaal na de eerste twee jaren en nog niet elke richting heeft een starttoets.

Maar zijn legislatuur werd ook gekenmerkt door geklungel en onbegrip. Studenten herinneren zich vooral het verhaal van de symbolische kom soep tijdens de eerste lockdown. Achteraf gezien niet de meest strategische zet. De uitrol van Moodspace is zeker een succes te noemen, maar voor het mentaal welzijn van de student is de kous daar uiteraard niet mee af.

Bijna iedereen die *Veto* over het beleid van Weyts bevroeg, gebruikte het woord 'ad-hocbeleid'. Ondanks de ambitieuze aanzet moest er veel

Financiering

In het decreet verankerde financieringsmodel voor het hoger onderwijs zouden de instellingen meer middelen moeten krijgen wanneer ze groeien in studentenaantallen: zo blijft het bedrag per student min of meer gelijk. Die indexering van de middelen gebeurt normaal gezien per 'klik' bij elke stijging van ongeveer twee procent in de studentenaantallen.

De voorbije legislaturen werd het financieringsmodel echter keer op keer niet gevolgd en werden er zogenaamde kliks overgeslagen. Ook Weyts sloeg tijdens zijn regeerperiode twee kliks over. Vlaams parlements lid Gwendolyn Rutten (Open VLD) spreekt van het thema waarop Weyts de meeste kritiek verdient: 'Er zijn duidelijke signalen dat je dit probleem niet zomaar kan negeren. Een herfinanciering is nodig, maar hij neemt de financiële uitdagingen waar de universiteiten voor staan niet voldoende serieus.'

De kritiek is breed gedragen: 'Je kan jezelf wel op de borst kloppen dat je investeert, maar als je die kliks overslaat, is dat een veel zwaardere besparing,' zegt voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) Julien De Wit. Onderwijssocioloog Mieke Van Houtte bevestigt: 'We zien concreet wat de gevolgen zijn. Je kan niet blijven stellen dat we een kennissenleving zijn, maar daar onvoldoende middelen tegenover plaatsen.'

Volgens onderwijssjurist Kurt Willems (KU Leuven) is er juridisch niets problematisch aan het niet uitvoeren van een decreet, als je het via een ander decreet buiten werking stelt. 'Inhoudelijk is er natuurlijk wel een probleem. Die wetgeving is er voor een reden en het kop-

pelen van financiering aan studentenaantallen is geen nattevingerwerk.'

Ook Brecht Warnez, Vlaams parlements lid voor coalitiepartner cd&v, is kritisch: 'De manier waarop Weyts de financiering van het hoger onderwijs aanpakt, stoort mij mateloos. Hij trekt veel middelen uit voor ad-hocprojecten, maar voert geen structureel beleid.' Iets wat Vlaams parlements lid Thijs Verbeurgt (Vooruit) beaamt: 'De basisfinanciering is al jaren aan het dalen, maar die moet eerst in orde zijn voor je aan projecten begint. Anders ben je aan het bouwen op drijfzand.'

Eerder dit jaar trokken de rectoren al aan de alarmbel vanwege de slechter wordende financiële situatie voor de universiteiten. In 2021 verscheen daarnaast een rapport van de OESO, besteld door de Vlaamse Regering, dat Vlaanderen aanmaande om de financiering van het hoger onderwijs weer op niveau te brengen.

Bij het begin van de legislatuur kondigde Weyts dan ook een grote evaluatie van het financieringsmodel aan. Na bijna vier jaar regeert lijkt die er echter nog niet te zijn. Warnez: 'De minister heeft hoge verwachtingen gecreëerd, maar ik denk dat dat een dode mus gaat zijn.'

Weyts gaf in een interview met *Veto* aan het onderzoek nu in de markt te gaan zetten. Verbeurgt heeft echter weinig hoop dat die grote evaluatie er nog komt voor het einde van de regeerperiode: 'Dat hij een jaar voor de verkiezingen zo'n onderzoek bestelt, impliceert dat hij er de afgelopen drie jaar niets rond heeft gedaan.'

Mentaal welzijn

Op vlak van mentaal welzijn leverde Weyts inspanningen in de vorm van de lancering van zelfhulpplatform Moodspace en het trainingspakket 'Samen zorgzaam', ontwikkeld door het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO). Dat die even op zich lieten wachten zou aan de coronacrisis liggen. Volgens Vlaams Parlements lid Johan Danen (Groen) had er echter sneller ingegrepen kunnen worden: 'Ook voor COVID-19 was er weinig aandacht voor mentaal welzijn in het onderwijs. Was de crisis echt nodig om die doorstart te maken?'

Danen wijst op een gebrek aan proactief beleid. 'Er wordt pas iets gedaan wanneer het probleem zich voordoet. Van een minister van Onderwijs zou je toch meer langetermijndenken mogen verwachten.' Verbeurgt beaamt: 'Hij heeft het inzicht getoond dat er dringend iets moest veranderen. De vraag is nu, hoe gaan we die inspanningen ook structureel verankeren?'

Volgens Vlaams Parlements lid Gwendolyn Rutten (Open VLD) heeft de aanpak van mentaal welzijn voor een groot deel te maken met

welke middelen de universiteiten en hogescholen krijgen. Om een structureel kader te garanderen, is blijven investeren in studentenvoorzieningen noodzakelijk. De Wit vindt het moeilijk om nu al te evalueren of dat voldoende is. 'We zijn er in elk geval mee bezig en ook de volgende generatie wordt betrokken bij het gesprek. Dat is een goed startpunt.'

Volgens onderwijssocioloog Mieke Van Houtte (UGent) was de boodschap van Weyts rond mentaal welzijn heel dubbel: 'Enerzijds neemt hij een aantal initiatieven, anderzijds zet hij nog meer in op competitiviteit.' Volgens haar ontbreekt een rode draad en zijn het vaak maar ballonnetjes die worden opgelaten: 'Mentaal welzijn is een voorwaarde voor excellentie en een vlotte doorstroming.'

Toch lijkt het initiatief vooral vanuit de onderwijsinstellingen zelf te moeten komen. Warnez betreurt het initieel gebrek aan vertrouwen in studentenvoorzieningen. Die vormen nochtans een laagdrempelig steunpunt waar studenten met hun problemen terecht kunnen.

op korte termijn worden bijgestuurd en dat heeft zijn weerslag gehad. De argumentatie is dan dat het onderwijs een tanker is die je niet in één ruk kan keren. De vraag blijft of iedereen het er over eens is in welke richting die tanker voor het hoger onderwijs gestuurd moest worden.

Of de volgende Vlaamse Regering beslist om de financieringsbeloftes na te komen, wordt een politieke keuze

Veel meer dan bij voorganger Crevits zochten universiteiten namelijk openlijk de confrontatie op met Weyts. De discussie rond de inrichting van anderstalige opleidingen was het laatste relletje. Volgens Weyts en zijn Commissie Hoger Onderwijs is het essentieel dat de taalwetgeving nageleefd wordt en moeten universiteiten weer meer inzetten op Nederlandstalig onderwijs. Universiteiten zien 'verengelsing' dan weer als een broodnodige stap om zowel hun universiteit als hun studenten competitief te houden op het wereldtoneel.

Er ligt Weyts of zijn opvolger nog een grote stapel werk te wachten. Het belangrijkste dossier blijft ongetwijfeld de financiering van het hoger onderwijs. Alles wijst erop dat de universiteiten dat als verkiezingsthema naar voren zullen schuiven. Of de volgende Vlaamse Regering beslist om wel haar juridisch verankerde financieringsbeloftes na te komen, wordt dus een politieke keuze. Maar of het Ben Weyts zal zijn die die knoop moet doorhakken, valt af te wachten. ³

Studievoortgang

Op vlak van studievoortgang heeft Weyts de grootste bakens verzet. Volgens onderwijsjurist Kurt Willems (KU Leuven) waren er op de eerste versie van het decreet rond studievoortgang veel opmerkingen van experts en universiteitsbestuurders. 'Maar er was ruimte om die te maken, en de nieuwe versie van het decreet is fundamenteel beter', verduidelijkt hij.

Zowel de UGent als de KU Leuven hadden in de jaren voorafgaand aan de verkiezingen van 2019 hun regels omtrent studievoortgang aangescherpt. Zij stonden dan ook niet te springen om die in een nieuw Vlaams kader in te moeten passen.

De grootste hervorming aan de KU Leuven was de introductie van de 'mijlpaal' na de tweede fase van opleidingen. Weyts vond die maatregel inspirerend en besloot het systeem dat sinds dit jaar aan de KU Leuven gangbaar is, op het Vlaamse niveau uit te voeren. Volgens Vlaams Parlementslid Thijs Verbeurgt (Vooruit) ruikt deze 'ad-hocbeslissing' naar sym-

boolbeleid: 'We maken ons zorgen dat deze beslissing niet voldoende doordacht is.'

Bij universiteiten en hogescholen, ook de KU Leuven, kon die beslissing vooral op onbegrip rekenen. Vicerector Onderwijsbeleid Tine Baelmans verklaarde eerder aan *Veto* dat het model op basis van data van de KU Leuven was opgesteld en elke instelling een eigen dynamiek heeft. Vlaams Parlementslid Johan Danen (Groen), die zelf werkzaam was aan een hogeschool, bevestigt dat: 'Bij de hogescholen is er gewoonweg geen draagvlak voor. Dit gaat niet werken.'

Bovendien betekent een Vlaams beleid rond studievoortgang een inperking van de autonomie van de instellingen. Luc Sels kon in 2017 nadat hij verkozen werd een eigen beleid uitzetten. Na de invoering van de decretale mijlpaal zal dat voor volgende rectoren veel moeilijker zijn. 'Dat is een fundamentele bezorgdheid die finaal niet opgepikt is geweest', vindt Willems. 'Ook de KU Leuven wil dat de

aan de KU Leuven zeer correct vond, is hij kritisch voor de aanvankelijke houding van Weyts naar het extern meldpunt: 'Typisch Weyts: eerst nee zeggen en het dan toch doorvoeren. We moeten luisteren naar de instellingen en studenten.'

Ook Julien De Wit, voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) heeft zijn bedenkingen: 'Het meldpunt is nog steeds in de maak. Ik heb schrik dat het een meldpunt wordt dat voor te veel sectoren zal gelden. Hopelijk is het nuttig genoeg en toegankelijk voor studenten.'

Er is dus nog werk aan de winkel, aangezien het externe meldpunt nog niet bestaat. Gwendolyn Rutten (Open VLD) doet een suggestie: 'Ik denk dat het Mensenrechteninstituut die taak wel op zich zou kunnen nemen. We hebben in Vlaanderen al heel veel instellingen, dus zo'n apart extern punt oprichten lijkt mij niet de juiste oplossing.' De Vlor reageerde met een advies op het voorontwerp van het decreet en stelde daarin dat er eerst meer nood is aan duidelijkheid omtrent het meldpunt.

minister meer aandacht aan autonomie besteedt', gaat hij verder.

Een andere bezorgdheid is de impact op kansarme jongeren. Ook hier trekt Danen aan de alarmbel: 'Dit kan zorgen voor een afschrikkende effect.' Volgens Julien De Wit van de Vlaamse Vereniging voor Studenten (VVS) is dat een terechte bezorgdheid. 'Sommige studenten zullen sneller afhaken en daardoor moeten heroriënteren.' Hij vraagt zich af of er voldoende wordt ingezet op studiebegeleiders om die grensgevallen over de meet te trekken.

Volgend jaar starten de eerste studenten in de decretale mijlpaal, maar de discussie erom is zeker nog niet gaan liggen. Aan de KU Leuven zijn de eerste signalen positief, maar andere universiteiten en hogescholen zullen de volgende jaren met een bang hartje de slaagcijfers afwachten.

'Achteraf gezien had ik dat soepfilmpje beter niet gemaakt'

Over iets meer dan een jaar zijn het verkiezingen en zit Ben Weyts' eerste termijn als Vlaams minister van Onderwijs erop. We ontmoeten de minister voor een gesprek over het externe meldpunt, financiering en... soep!

tekst: [Simon Tibo](#) en [Femke Beutels](#)
beelden: [Sigrid Justens](#)

Een groot deel van Weyts' legislatuur werd gekenmerkt door de coronacrisis. Daardoor liepen veel projecten vertraging op, maar kwam ook mentaal welzijn bovenaan de agenda terecht.

Naast corona waren er nog een aantal andere hete hangijzers, zoals grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs en de Vlaamse invoering van het mijlpaalsysteem: 'De flexibilisering is dermate doorgeslagen dat de uitzondering de regel is geworden.'

Dat alles terwijl de universiteiten kraakten en barstten onder een gebrek aan financiering. Een terugblik op een bewogen (eerste) ambtstermijn als minister van Onderwijs.

Hoe zou u uw voorbije legislatuur tot nu toe samenvatten?

Ben Weyts: 'Uitdagend. Onderwijs is sowieso niet het makkelijkste departement: je hebt veel minder beslissingsmacht dan andere ministers. We zitten daarnaast met uitdagingen zoals een dalende onderwijskwaliteit en een lerarentekort, en daar kwam dan ook nog eens de pandemie bij. Maar dat alles maakt wel dat je er erg veel voldoening uit kan halen als het lukt om een moeilijk dossier tot een goed einde te brengen.'

'Er moet één meldpunt zijn voor alle beleidsdomeinen, anders zie je door de bomen het bos niet meer'

In februari 2022 kwam grensoverschrijdend gedrag bovenaan de agenda van het hoger onderwijs. Had u dat zien aankomen?

'We waren op dat moment al bezig met die kaders te herbekijken. Aanvankelijk zeiden de universiteiten echter dat ze al een regeling hadden. Maar de procedures die op dat moment bestonden waren niet altijd waterdicht. Het uitkomen van die casus (*het ontslag van een VUB-professor naar aanleiding van grensoverschrijdend gedrag, red.*) gaf mij dan wel een breekijzer om de druk op

te voeren rond onder meer een extern meldpunt, hoewel niet iedereen daar aanvankelijk achter stond.'

'Maar de discussie focust zich nu heel erg op het externe meldpunt terwijl we ook nu net een decreet hebben goedgekeurd om de interne procedures te harmoniseren. Het externe meldpunt zit nu bij Bart Somers en Zuhail Demir (*Vlaamse ministers van Gelijke Kansen en Justitie, red.*) omdat we niet voor elke sector een apart meldpunt willen oprichten.'

Komt er daarin een aparte kamer voor het hoger onderwijs?

'Die discussie wordt nu nog gevoerd, maar het

moet in ieder geval naar buiten duidelijk zijn dat er één adres is.'

Waarom is er zoveel tijd overgegaan om dat externe meldpunt in te voeren?

'Eenvoudigweg omdat er één meldpunt moet zijn voor alle beleidsdomeinen, anders zie je door de bomen het bos niet meer. Er gaat erg veel tijd over om al die sectoren op één lijn te krijgen.'

De timing die nu vooropgesteld werd, was om dat meldpunt tegen de zomer van 2023 operationeel te krijgen, zal dat lukken?

'Dat is de vraag nu, maar dat zit niet meer bij mij.'

Financiering

De OESO stelde Vlaanderen voor een duidelijke keuze: structureel investeren in hoger onderwijs of met een dalende kwaliteit van dat onderwijs te maken krijgen.

'Rond financiering denk ik wel dat de huidige regering niet bepaald met het schaamrood op de wangen moet staan.'

Er zijn wel twee 'kliks' – het financieringsmodel kent meer middelen toe op basis van kliks per 2% toename studentenaantallen – overgeslagen.

'Dat klopt, dat was ook gecommuniceerd bij de start van de regering. Maar anderzijds hebben we de middelen op andere domeinen wel doen toemenen. Netto hebben we een positieve balans wat betreft investeringen deze regeerperiode.'

Toch trekken de rectoren aan de noodrem, erkent u dat de universiteiten met een probleem zitten wat betreft financiering?

'Dat erken ik. In het verleden zijn er beslissingen genomen die nu nog voelbaar zijn. Wat betreft deze regeerperiode is er een positief resultaat voor hoger onderwijs. Op langere termijn moeten we die financiering wel herzien, daarom laten we ook een studie uitvoeren om dat te bekijken.'

Die evaluatie ging normaal klaar zijn tegen het begin van 2023, hoe ver staat het daar op dit moment mee?

'We hebben al ingrepen gedaan op verschillende vlakken zoals het herbekijken van de indexering. Wat de fundamenten van de financiering betreft, zitten we op dit moment met twee grote mankementen.'

'Enerzijds is het huidige financieringsmodel te weinig transparant waardoor de instellingen daar ook niet voldoende op kunnen inspelen. Anderzijds wegen de studentenaantallen momenteel heel zwaar door waardoor er een concurrentiestrijd ontstaat om zoveel mogelijk studenten binnen te halen.'

Komt die evaluatie er nog binnen deze legislatuur?

'We gaan dat nu in de markt zetten.'

Aanvankelijk zou ze wel klaar zijn tegen 2023.

'Daar zal corona ook wel een invloed op gehad hebben. We hebben nu al een deel van de oefening gedaan, maar er zal nog veel water naar de zee moeten vloeien om ook die fundamenten aan te pakken.'

N-VA staat voor excellent onderwijs, dat betekent ook structureel investeren. Is het jullie ambitie om die structurele investeringen nog verder op te drijven?

'Als je een netto resultaat hebt van plus 200 miljoen extra dan denk ik dat we een goede stap hebben gezet.'

Maar we zijn er nog niet?

'Als je democratische toegang wil handhaven, dan moet je de financiering handhaven en kijken

naar een minder studentgedreven financiering en dan vooral een transparante financiering.'

Is een minder studentgedreven financiering wel haalbaar? Dat maakt het voor universiteiten moeilijker om te voorspellen met welke middelen ze zullen moeten werken per student.

'Dat is waar, maar eenvoudig wordt dat verhaal nooit.'

De verhouding studenten per docenten blijft ook stijgen, wat de onderwijskwaliteit wellicht niet ten goede komt.

'Dat klopt, maar als je kijkt naar de totaalfinanciering van het hoger onderwijs moet je ook kijken naar het wetenschappelijk onderzoek en dat komt via een ander beleidsdomein binnen.'

Is het uw voornemen om structureel verder te investeren?

'Ja, als je in de politiek zegt dat je financiering gaat herbekijken ga je zelden op minder uitkomen. (lacht) Dan zou ik hier net zo goed uit het raam kunnen springen.'

Onderwijskwaliteit

Vlaanderen kampt daarnaast met een lage studie-efficiëntie, een hoge uitval en een hoge heroriënteringsgraad onder studenten. U voerde het mijlpaalsysteem – dat vanaf volgend academiejaar voor heel Vlaanderen geldt – in, wat uiteindelijk niet het plan is geworden dat u aanvankelijk voor ogen had...

(onderbreekt) 'Het is nog beter!'

Denkt u dat het systeem zoals het er nu staat voldoende zal zijn om de trend te keren?

'Het is in elk geval een stap in de goede richting. De zegen van ons systeem is dat we een heel democratische toegang hebben tot het hoger onderwijs. Er is slechts een beperkte financiële drempel en amper een prestatiedrempel.'

'Het is een kwestie van gezond verstand dat je bij het begin van je derde jaar al je vakken uit het eerste hebt afgerond'

'De flexibilisering is nu dermate doorgeslagen dat de regel de uitzondering is geworden en de uitzondering de regel. Slechts een op de drie studenten haalt een bachelor binnen de vooropgestelde drie jaar, dan is er iets mis. Daarom heb ik de mijlpaalregeling ingevoerd.'

Vindt u het jammer dat de harde knip tussen bachelor en master er uiteindelijk niet is gekomen?

'Nee, ik denk dat dit een betere oplossing is. Het is een kwestie van gezond verstand dat je vooral eer je begint aan je derde jaar al je vakken uit het eerste hebt behaald. Anders neem je een zware rugzak mee en kan je daar zelfs finaal nog over

struikelen. Dat moeten we vermijden.'

U wil ook een starttoets invoeren voor alle richtingen. Is zo'n starttoets dan voor iedere richting even relevant?

'Gelet op de hele lage drempel voor ons hoger onderwijs moeten we zorgen voor optimale oriëntering. We willen een starttoets die ook door iedereen serieus genomen wordt en die ook bindend is in de zin dat je een verplichte remediëring krijgt indien je die niet met succes aflegt. Maar er moet ook recht zijn op remediëring.'

'Zo weet je als student wat je kan verwachten en dan kan je beslissen: "Dit is misschien niets voor mij." Of je zegt: "Ik wil dit doen, maar ik heb nog wat tekorten", en dan heb je recht op remediëring.'

Mentaal welzijn

U hebt aangegeven te willen investeren in mentaal welzijn. Ondertussen zijn er verschillende initiatieven opgestart, maar waarom heeft dat zo lang geduurd?

'Dankzij corona is het zeker nog meer op de voorgrond getreden. Maar je zit wel met de beginsituatie dat er geen Vlaanderenbreed beleid was rond mentaal welzijn bij studenten. De verschillende entiteiten waren naast elkaar bezig en deden elk hun eigen ding. Ik heb ze samengebracht.'

'Rond mentaal welzijn is een sneeuwbal aan het rollen gebracht en die wordt alleen maar groter'

'Dat beleid van nul opbouwen kost tijd. We hebben een nulbevraging georganiseerd en daar dan onmiddellijk ook Moodspace aan gekoppeld – het onlineplatform rond mentaal welzijn voor studenten. Daar kan iedereen terecht met een brede waaier aan problematieken.'

En is die nulbevraging nog steeds actueel?

'Dat is een constant *work in progress*. We zijn begonnen in niemandsland, dus die vragenlijst moet worden geactualiseerd. Er moeten ongetwijfeld ook nog irrelevante vragen worden uitgehaald. Maar het belangrijkste is dat de sneeuwbal aan het rollen is gebracht en die zal niet meer bergop rollen, die wordt alleen maar groter.'

U kreeg tijdens de coronapandemie vele kritiek dat u zich vooral focuste op het leerplichtonderwijs, terwijl het hoger onderwijs in de kou bleef staan. Hoe kijkt u daarop terug?

'Dat is frustrerend. Ik heb met het hoger onderwijs op regelmatige basis samengezeten, maar daar was amper mediafocus op. We hebben wel echt geprobeerd om studenten maximaal bewegingsruimte te geven.'

'De virologen stellen een advies op vanuit virologisch standpunt, maar dat advies is niet bindend en komt voort uit hun specifieke discipline. Mijn job als minister van Onderwijs is dan om mijn bezorgdheid om het recht op onderwijs – wat ook verbonden is met gezondheid en welzijn – in

overschouw te nemen samen met de virologische inzichten.'

'Wie niets doet, zal op iets minder kritiek kunnen rekenen, toch blijf ik niet bij de pakken zitten'

'Het is onze job als politicus om te bepalen waar dat evenwicht ligt, dat is niet aan virologen. De verschillende rectoren zaten vaak echter tussen hamer en aambeeld omdat hun virologen die adviezen formuleerden, maar dat is maar één discipline van de wetenschap.'

Toekomst

Zou u graag een tweede termijn starten als minister van Onderwijs?

'Wie vandaag bevoegd is voor een beleidsdomein en zegt: "Ik heb het ermee gehad, het is goed geweest", die kan beter stoppen. Dat is nu niet bepaald het geval, maar ik zal er iets diplomatischer op antwoorden: laat de kiezer eerst maar een oordeel vellen.'⁹

De perceptie dat u het hoger onderwijs in de kou liet staan werd ook gevoeld door het intussen beroemde 'soepfilmpje'.

(lacht) 'Achteraf bekeken had ik dat misschien beter niet gedaan.'

Hebt u gevloekt bij de reacties? Ik neem aan dat het niet uw bedoeling was om die negatieve perceptie verder te voeden.

'Vanzelfsprekend was dat niet de bedoeling. Wie niets doet, zal op minder kritiek kunnen rekenen. Maar dat zal me er niet van weerhouden om in actie te schieten. Je kan nooit alles goed doen. Het is een kwestie van hoe je ermee omgaat: met een kwinkslag en een lach.'

Ben Weyts

☞ Studeerde na negen jaar af als licentiaat politieke wetenschappen.

☞ Werd in 2008 volksvertegenwoordiger voor N-VA als opvolger.

☞ Kwam in 2014 voor het eerst in de regering als minister van onder meer Mobiliteit.

☞ Is sinds 2019 minister van Onderwijs, Dierenwelzijn, Sport en Vlaamse Rand in de regering Jambon I en daarnaast ook viceminister-president.

Kotenprijzen in Leuven gaan door het dak

Wie volgend jaar een kot in Leuven wil huren, trekt best de portemonnee open. Een bevraging van *Veto* bij meer dan 200 studenten wijst op een gemiddelde huurprijs van 502 euro per maand komend academiejaar.

'Initieel hadden we een maximale huurprijs van ongeveer 550 euro vastgelegd. Ondertussen kijken we meer naar koten van 600 euro', zegt de ouder van een kotzoekende student.

Ook een andere student die op zoek is, geeft aan moeite te hebben om een betaalbaar kot te vinden: 'Mijn budget ligt nu op 500 euro per maand, maar als ik voor die prijs niets vind, dan zal ik een studentenjob moeten nemen om het verschil te kunnen bijpassen.'

De hoge prijzen gelden zowel voor de privémarkt als voor de KU Leuvenresidenties. Voor volgend academiejaar schommelen de prijzen daar voor een standaardkamer tussen 390 en 500 euro en voor een comfortkamer – met eigen sanitair – tussen 500 en 650 euro.

Indexering

Veel studenten die al een kamer hebben, zien de prijs ook erg oplopen, gemiddeld zo'n 57 euro per maand meer dan voor het huidige academiejaar. In principe mogen verhuurders de prijzen niet zomaar verhogen bij huurders die blijven, maar ze mogen de huurprijs wel indexeren. Met de hoog opgelopen energieprijzen kan dat al snel een hele som schelen.

'Wij vinden capaciteit en betaalbaarheid van koten belangrijker dan een Vlaams kotlabel'

Ann Gaublomme, directeur Stuvo KU Leuven

Sommige studenten geven in de bevraging echter aan dat de huurprijsstijging de wettelijke indexering overschrijdt. Die indexering kan je immers zelf berekenen. Wanneer je denkt dat je verhuurder de regels niet naleeft, kan je altijd terecht bij de Wetswinkel in Leuven. Daar geven studenten gratis juridisch advies..

Ondanks de felle prijsstijgingen geeft het merendeel van de studenten wel aan op hetzelfde kot te blijven. Bij sommigen is dat het geval omdat ze simpelweg geen goedkope kot kunnen vinden van dezelfde kwaliteit.

Kamerkrapte

Er heerst dan ook nog steeds een kottekort in Leuven. De verwachting is dat het tekort nog enkele jaren – met het zicht op de demografische evolutie – verder zal stijgen. Ann Gaublomme van KU Leuven Studentenvoorzieningen (Stuvo) schat dat er tegen 2026 ongeveer 4.000 kamers zullen moeten bijkomen.

Dat resulteert in lange wachtrijen bij openkotdagen en maakt dat sommigen niet op kot kunnen gaan. Of het zorgt ervoor dat mensen een kot kiezen dat duurder is dan ze gepland hadden of dat niet aan de criteria voldoet die ze voor ogen hadden, zegt Gaublomme.

Studenten die zekerheid willen over de kwaliteit van het kot kunnen zich baseren op het Leuvense kotlabel. In 2024 komt daar ook een Vlaams kotlabel bij, dat de lokale labels moet vervangen.

Het Vlaamse kotlabel houdt echter rekening met slechts drie criteria: woningkwaliteit, brandveiligheid en een stedenbouwkundige ver-

gunning. Gaublomme staat dan ook kritisch tegenover de uitrol van een Vlaams kotlabel: 'Wij vinden voldoende capaciteit en de betaalbaarheid van koten meer prioritair dan een Vlaams kotlabel.' Bovendien missen we het criterium 'studentvriendelijkheid', dat wel is opgenomen in het Leuvense kotlabel.

Huurprijs op maat

In Leuven kunnen studenten met een wat lager gezinsinkomen wel gebruikmaken van koten met een huurprijs op maat: een kot dat tegen een betaalbare prijs – gebaseerd op het inkomen – verhuurd wordt door de universiteit zelf.

Maar ook die tarieven stijgen. De bodemprijs zal volgend academiejaar 195 euro bedragen. Dat is een stijging van 64 euro per maand in vergelijking met dit jaar. Voor het volledige jaar betekent dat een verschil van 600 euro voor studenten die sowieso al in een socio-economisch kwetsbare positie zitten.Ⓜ

tekst: Lara Turgut en Marie Wagemans
illustratie: Freya Caris

strip

GELUKKIGE VERJAARDAG, KAPOEN!

©Anne-Leen Declercq / @tammekat

Wil jij je strips ook tentoonstellen in *Veto*?
Stuur een berichtje naar strip@veto.be

TAMMEKAT.

Kringen uitgedaagd om meer tweedehandsboeken te verkopen

In Leuven is slechts een fractie van de studieboeken tweedehands. Bookcycle, een initiatief van enkele groengezinde studenten, wil daar verandering in brengen. Het organiseert een wedstrijd voor studentenkringen.

tekst: Emma Devillé
illustratie: Emma Nollet

Enkele weken geleden lanceerde een vriendengroep het project Bookcycle. De initiatiefnemers vinden dat er veel te weinig studieboeken tweedehands verkocht worden aan de KU Leuven.

Volgens hun berekening zou slechts vijftien procent van de boeken tweedehands zijn. Dat zou naar zeventig kunnen, vinden de studenten. Met een wedstrijd dagen ze studentenkringen uit om het aantal tweedehandsboeken dat zij in hun cursusdiensten aanbieden, te verhogen.

Niemand komt naar Acco?

Vanuit Eventus, een vzw die gericht is op duurzame projecten, richtten zes masterstudenten Bookcycle op. Zowel Eventus als Bookcycle worden gedragen door een aantal vrienden die elkaar leerden kennen op een middelbare school in Leuven.

'Er wordt veel weggegooid'

Yoa Beumer, LOKO Acco

Volgens Miguel Amant, project-coördinator van Bookcycle, zijn studentenkringen de ideale partner voor hun project. 'Als student moet je het vaakst bij de cursusdienst zijn, terwijl veel studenten voor Acco een omweg moeten nemen', vertelt Amant. 'Je komt daar niet gegarandeerd.' Dat verschilt echter wel per faculteit.

Het valt op dat de groep niet samenwerkt met Acco, dat immers zelf start met twee projecten om boeken tweedehands te verkopen. Amant sluit een mogelijke samenwerking met Acco echter niet uit: 'Uiteindelijk maakt het voor ons niet zoveel uit hoe het gebeurt. We willen vooral meer tweedehandsboeken zien.'

Met het project hopen ze dat tweedehandsstudieboeken een prominenter plaats krijgen in de boekverkoop van Leuvense studentenverenigingen. Sommige kringen, zoals LBK, ondernemen al stappen daarvoor. Maar dat is momenteel meestal nog enkel met behulp van een Facebookgroep, en dat systeem is niet ideaal.

De initiatiefnemers van Bookcycle hebben en-

kele manieren gevonden waarop het vlotter kan. Dat varieert van ingrepen die veel moeite voor de student inhouden, tot een scenario waarin het voor de student slechts evenveel moeite kost als de aankoop van een nieuw studieboek. Met visuals op hun website bieden ze een snel en duidelijk overzicht van de mogelijke scenario's. Het gemak van de student staat daarin centraal.

Kringen zitten met vragen

Het Bookcycle-team begrijpt uiteraard dat het voor een kring niet vanzelfsprekend is om zulke veranderingen door te voeren. Daarom hebben ze besloten om er een wedstrijdelement aan te koppelen. De kring die procentueel het hoogste aantal van hun boeken tweedehands verkoopt, krijgt onder andere honderd liter Stella.

'Ja, het gaat veel werk zijn, maar het zou zo mooi zijn als we er echt een verschil mee maken'

Simon Nachtergaele, Eventus

Voor de groepen op de tweede en derde plaats bedraagt de prijs respectievelijk tachtig en vijftig liter. Ook als je geen podiumplaats haalt, maar toch meer dan zeven procent van je boeken tweedehands verkoopt, kan je rekenen op een prijs.

Op een LOKO-vergadering over Acco stelde Bookcycle zichzelf voor aan de verschillende studentenkringen. Die reageerden allemaal positief, maar daar blijft het momenteel bij. De meeste kringen willen wel meedoen, maar zijn bang om de enige te zijn. 'Het voelt aan alsof het een beetje

alles of niets gaat zijn', zegt Simon Nachtergaele, mede-initiatiefnemer van Eventus.

De LOKO-mandatarissen die zich met Acco bezighouden reageren enthousiast op het idee. 'We zijn zeker fan van het project, de studentenkringen ook, maar de uitwerking is nogal moeilijk', vertelt mandataris Yoa Beumer. 'Veel kringen zitten met vragen bij de praktische kant van het competitieaspect: voor kleinere kringen is het moeilijk om de middelen voor zulke zaken op te brengen.'

Vastberadenheid

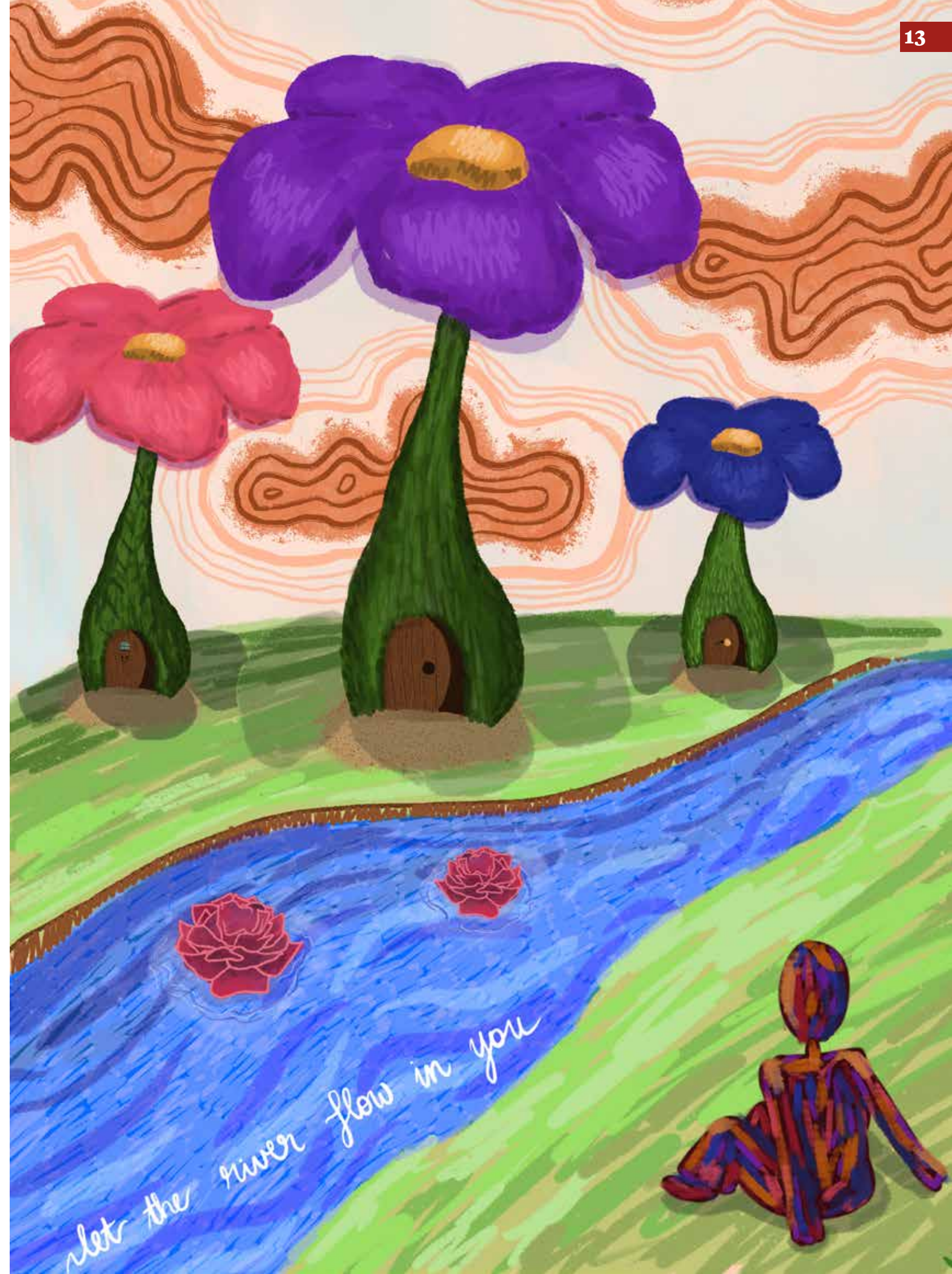
Intussen waren de kiesweken volop aan de gang, dus hadden de studentenkringen andere zaken aan hun hoofd. Toch denkt Nachtergaele dat ze er iets van gaan maken. 'We moeten de kringen gewoon een klein zetje geven', deelt hij vastberaden. 'Ja, het gaat veel werk zijn, maar het zou zo mooi zijn als we er echt een verschil mee maken.'

Beumer beaamt de kritiek dat cursusdiensten duurzamer kunnen zijn. 'Er wordt veel weggegooid', vertelt ze. Maar volgens haar is er wel voldoende animo bij studentenkringen om op dat vlak een tandje bij te steken. Onder meer VTK en Industria zouden al langer bezig zijn met duurzaamheid.☺

Acco was niet bereikbaar voor commentaar.

Bookcycle

Wie meer te weten wil komen over het initiatief van Eventus, kan surfen naar <http://www.bookcycle.eventusleuven.be>.

'Mensen herkennen de religieuze thema's in Star Wars niet, maar worden er sterk door aangesproken'

Bénédicte Lemmelijn is de eerste vrouwelijke decaan aan de faculteit Theologie en Religiewetenschappen. Ze staat bekend om haar open houding en ontwapenende warmte. 'Het is tijd dat de Kerk haar deuren wagenwijd opengooit.'

In 2016 schreef Bénédicte Lemmelijn een boek over haar eigen geloofsovertuiging: *Mijn geloof als Bijbelwetenschapper? Een broos en eerlijk antwoord*. Dat laatste kenmerkt haar antwoorden in ons gesprek: Lemmelijn heeft het hart op de tong.

Sinds haar aanstelling als eerste vrouwelijke decaan aan de faculteit Theologie- en Religiewetenschappen, voerde ze tal van hervormingen door. Transparantie, participatie en warme menselijkheid staan daarin centraal. Een aanpak die haar geliefd maakt bij studenten. We spraken haar over de rol die religie vandaag nog kan spelen voor jongeren.

U bent vorig jaar met meer dan 85 procent van de studentenstemmen verkozen tot decaan. Kunnen we u terecht een legende noemen onder studenten?

Bénédicte Lemmelijn: 'Ik vind het moeilijk om zoiets over mezelf te zeggen. Ik voel me geen legende, maar ik waardeerde wel enorm het vertrouwen dat studenten me gaven met die stemming. Ik wilde de zaken over een fundamenteel andere boeg gooien, naar een warmer en menselijker klimaat. De steun in de verkiezing sterkte me in dat verlangen.'

Was dat een gewaagde stap, achteraf gezien?

(ernstig) 'Voor mij was dat gewoon een noodzaak. En blijktbaar deelden alle geledingen dat gevoel. Bepaalde aspecten in mijn visietekst reageren op het werkdrukverhaal dat in de hele

academische wereld heerst. Het kaderde binnen het heersend regime van "moeten, moeten en nog meer moeten". Maar academisch werk mag geen slavenwerk zijn, en tegelijk ook geen verslaving worden. In zo'n context ervaren wij allemaal grote druk.'

'Tolkien schreef terecht: "Not all those who wander are lost"'

'Een ander element in mijn visietekst was het menselijke aspect. Ik wilde dat men hier een 'heel' mens kon zijn. Niet enkel een wetenschapper met in de marge een stukje mens, maar een volledig persoon in integriteit. Ons academische hoeft niet los te staan van ons persoonlijke leven, en onze eigen zingeving.'

Wilt u dan ook dat theologen meer stappen in de wereld zetten met hun kennis over zingeving?

'We beleven een paradoxale tijd: enerzijds lopen de kerken leeg en verdwijnen de traditionele godsdienstige kaders, anderzijds zijn net nu veel jongeren op zoek naar zingeving. Mensen zoeken naar wat er echt toe doet, naar wat vervulling brengt in heelheid. Daarom vind ik dat wij, als onze faculteit een expertisecentrum is omtrent zingeving, daarmee meer naar buiten moeten treden.'

tekst: Kasper Nolle
beelden: Femke Van Crombrugge

'Veel studenten zijn bezig met de vraag wat de zin is van het leven, of wat het eigenlijk betekent om mens te zijn. Ze komen met hun vragen vaak elders terecht, bijvoorbeeld in de antropologie, de psychologie of de sociologie. Maar eigenlijk zijn ze dikwijls op zoek naar datgene wat wij hier aan onze faculteit aanbieden.'

'Ons grootste probleem is echter ons imago. We mogen niet overkomen alsof we samenvallen met een bepaalde strekking in de Kerk of alsof we staan voor een afgesloten geheel van waarheden, die te nemen of te laten zijn. We moeten een open blik hebben op het heden en vertrekken vanuit de vragen die vandaag gesteld worden. Ik gooi de deuren graag wagenwijd open, maar dat gebeurt nog te weinig binnen de Kerk in het algemeen.'

Als mensen voor hun zingeving dan toch al niet meer naar religie kijken, is die dan überhaupt nog zinvol?

'Iedere religie ontstaat in hetzelfde grondbeginsel, namelijk dat de zoekende mens, vanuit de ervaring van en reflectie op de verbondenheid met de hem omringende grotere werkelijkheid, ook behoedzaam een overstijgende, transecendentale werkelijkheid vermoedt. Om die te overwegen ontstaan er woorden, verhalen, kaders, rituelen, enzovoort. Het zijn vertalingen om iets onder woorden te brengen wat eigenlijk woorden overstijgt.'

'Dat zoekende is er vandaag nog, alsook het besef dat er een grotere werkelijkheid is dan onszelf. Dat idee leeft nog steeds bij veel mensen: de vraag

naar wat de zin is in alles dat gebeurt. En juist omdat de traditionele religieuze kaders niet meer worden opgelegd, en ook niet meer zo gekend zijn, zijn mensen vandaag des te meer zoekende.'

Wat is dan die hogere waarheid voor u?

'Ik krijg vaak die vraag wanneer ik lezingen geef: "Geloof u eigenlijk zelf nog in de Bijbel?". Het is belangrijk om te begrijpen dat de Bijbel bovenal existentiële literatuur is. Van mensen, voor mensen, en over een kracht die niemand kan vatten.'

En dat impliceert dat het werk vatbaar is voor menselijke gebreken.

(instemmend) 'Het is in principe niet meer dan een poging om datgene op schrift te stellen wat mensen eigenlijk niet op schrift kunnen stellen. Ik schreef er zelf een boek over: *Mijn geloof als Bijbelwetenschapper? Een broos en eerlijk antwoord*.'

Wat is uw broos en eerlijk antwoord?

(lacht) 'Ik kwam tot de conclusie dat geloven een kwestie is van keuzes maken. Je hebt er geen bewijs of argumentatie voor. Daarbij is duidelijk dat er meer is dat je niet weet dan dat je wel weet. Dat is de evolutie die ik als theoloog maakte: van een niet-kritisch weten naar een kritisch niet-weten.'

'Geloof is voor mij dan een overgave aan die onvatbare realiteit van ultieme liefde. Want met ons verstand kunnen we die transcendente werkelijkheid niet vatten. Spreken erover brengt je overigens in een ander taalregister, niet dat van het 'weten', maar dat van het 'vertrouwen', met woorden als "overgave" en "geloof".'

"May the force be with you" kan je vergelijken met het oude "God zegene en beware u"

'Geloof is voor mij dus een bewuste keuze. Ik ervaar dat er een werkelijkheid is die ik niet kan vatten. Binnen mijn persoonlijke bedding, dat van de joods-christelijke traditie, vind ik dan houvast in de idee dat God intrinsiek mensen goed genegen is, dat hij ultieme liefde is, die werkelijk wordt in wat goed, waar en schoon is.'

Voor u moet de Kerk haar deuren opengooien indien ze relevant wil blijven. U was twee weken geleden in Rome voor de Pauselijke Bijbelcommissie. Zijn ze daar op de hoogte van die nood?

'Het is een wereld op zichzelf daar in Rome, dat geef ik toe. De aanstelling in die commissie kwam trouwens heel onverwacht. Opeens ontving ik een brief in het Latijn met de boodschap dat ik was

De legende

Er komt een moment waarop je reputatie zich gestaag en godeloos verspreidt en zich aan je vast beetelt. Dat is het moment waarop je een legende wordt. In deze reeks voelen we verschillende befaamde professoren aan de tand. Wie zijn ze? Wat doen ze? En wat drijft hen?

Bénédicte Lemmelijn

- ☞ Decaan van de faculteit sinds 1 augustus 2022, eerder al vicedecaan Internationalisering (2014-2019).
- ☞ Lid van de pauselijke Bijbelcommissie.
- ☞ Professor Oud Testament aan de faculteit Theologie- en Religiewetenschappen (KU Leuven).
- ☞ Gespecialiseerd in tekstkritiek.
- ☞ Liefhebber van bloemen.

benoemd, terwijl niemand me iets had gevraagd.' *(lacht)*

'Ik kon het eerst niet echt geloven. Temeer omdat al wat ik al schreef over geloof en religie vandaag erg open-minded en kritisch is. Ik dacht dus eerst: "ofwel hebben ze mijn werk niet gelezen, ofwel zijn ze echt opener geworden". Vorige week heb ik evenwel gemerkt dat ik wel nog steeds de enige 'lekenvrouw' ben, getrouwd en met kinderen, terwijl de drie anderen religieuzen waren. En we waren ook sterk in de minderheid.'

Waarom koos de paus u dan?

'Op een gegeven moment heb ik de kans gekregen om met hem en een kardinaal erover te spreken. Mijn aanstelling is voor paus Franciscus een manier om een beweging op geleidelijke wijze in gang te zetten. Want in Rome bruuskeer je al bepaalde kringen als je überhaupt vrouwen wil binnenbrengen.'

'De bedoeling van de commissie is om een document met een universele boodschap uit te dragen vanuit en voor de wereldkerk. Aan de ene kant is dat een boeiende ervaring en een lovenswaardige onderneming, maar langs de andere kant is dat, precies vanwege al die verschillende contexten,

erg moeilijk. Eigenlijk zou de Kerk wat meer mogen benadrukken dat ze zelf zoekende is.'

En in dat zoekende slagen andere vormen van zingeving dan weer wel.

'Het is inderdaad niet zo dat iedereen met religie bezig is, maar men is zich vandaag wel duidelijk bewuster van die fundamentele vragen naar de grond en het doel van het bestaan, naar wat echt telt, naar wat ertoe doet, naar wat of Wie ons overstijgt. Ikzelf benoem God graag als de dragende grond en de oriënterende horizon in het leven.'

'In elk geval, we zijn zoekende naar de zin achter alles. En we kennen niet altijd het antwoord. Vergelijk het met wat Tolkien schreef: *"Not all those who wander are lost"*. Zijn werk zit trouwens vol religieuze thema's en verwijzingen naar de joods-christelijke traditie.'

'Maar in de Kerk hoor je nog soms het tegenovergestelde: dat zoekende zijn gelijk staat aan dwalen. Je moet het zoekende echter op zichzelf omarmen. Je kan niet op alles sluitende antwoorden geven.'

Bewijst iemand als Tolkien dan dat religie aantrekkelijk kan zijn als je het juist vertaalt?

'Precies! Ook andere films, zoals *Star Wars*, zitten vol met religieuze insteken. *"May the force be with you"*, komt ongeveer neer op het oude "God zegene en beware u". Mensen herkennen die religieuze onderstroom niet altijd, maar worden er sterk door aangesproken. We leven niet in een tijd wars van religie, maar zijn juist meer dan ooit op zoek.'☞

Gender & the City: zo vrouwvriendelijk is Leuven

Uit een bevraging van Veto bleek dat vrouwelijke studenten Leuven als onveiliger ervaren dan mannen. Hoewel de publieke ruimte ook een rol speelt in dat gevoel, lijkt vooral de heersende cultuur dat onveiligheidsgevoel in de hand te spelen.

73% van de vrouwelijke respondenten gaf in Veto's enquête aan dat ze zich soms of vaak onveilig te voelen in Leuven. 26% liet weten zich al in een onveilige situatie te hebben bevonden. Dat percentage ligt hoger bij vrouwelijke dan bij mannelijke studenten en dat strookt met een bredere tendens: 'Hoewel mannen in het openbaar meer gewelddadige feiten meemaken, voelen ze zich veiliger dan vrouwen', vertelt Hilde Heynen, professor Architectuurtheorie. Stadsplanning kan daar een rol in spelen.

Voor en door mannen

Historisch gezien zijn steden heel mannelijk, legt Heynen uit. 'Gebouwen van macht werden voor mannen gebouwd, terwijl de gebouwen voor vrouwen meer tot het dagelijkse leven behoorden, waardoor ze minder goed bewaard zijn.' Dat geldt ook voor openbaar vervoer: 'De mannelijke verplaatsingspatronen in de stad zijn door de historische erfenis de standaard.'

Als je 's avonds in slapende buurten naar je kot wandelt, voelt het gebrek aan sociale controle soms eng

De steden werden niet alleen gemaakt voor mannen, maar ook door mannen. Dat is intussen anders. Heynen: 'Er werken intussen veel vrouwen voor stedelijke administraties, maar het blijft belangrijk om dan ook echt een gevoeligheid te ontwikkelen voor het genderaspect.' Sinds de vorige eeuw is daar in het vakgebied stadsstudies intensief over nagedacht.

Ogen en oren op straat

Een van de concepten uit *feminist urbanism* is de '15-minute city'. In zo'n 15-minuten stad zijn alle dagelijkse haltes vanuit elke plaats van de stad binnen vijftien minuten te voet of met de fiets bereikbaar. 'Leuven voldoet zeker aan dat

concept', duidt Heynen. Op dat vlak is de stad dus heel gebruiksvriendelijk voor mannen en vrouwen.

'Wanneer een park maar een ingang heeft, creëert dat een ingesloten en onveilige gevoelservaring'

[Polina Medvedeva](#), onderzoekster Bauhaus

Een ander aandachtspunt introduceerde journaliste en activiste Jane Jacobs al in de jaren 50 als *'Eyes on the street'*. Een veilige stadsbuurt is er een met allerlei functies zoals wonen, werk en recreatie waar altijd wel iemand een oogje in het zeil houdt. Hoewel sommige wijken nog steeds uit het raam glurende 'WhatsAppbrigades' hebben, verloor Jacobs' originele idee aan waarde met een schermgeneratie zonder oog voor de buitenwereld.

Toch is *'Eyes on the street'* nog relevant vandaag, stelt Polina Medvedeva, feministisch onderzoeker aan Bauhaus: 'Ik voel me veiliger in de drukke buurt van een grootstad dan in een kleine stad zonder veel sociale controle van de mensen rondom me.' Waar Leuven baat heeft bij een levendig klein centrum, zijn er niettemin slapende buurten wanneer je 's avonds naar je kot wandelt. En dan voelt een gebrek aan sociale controle soms eng.

In het Arenbergpark zijn er 's nachts misschien wel weinig ogen op straat, maar er staan wel oren. Al sinds de eeuwwisseling kleuren blauwe SOS-palen het pad door het park. Ze kwamen er naar aanleiding van een moord, maar de politie in Leuven gaf al mee dat ze vooral nog worden misbruikt door studenten. 'Na die gebeurtenis was er paniek en dan is het geruststellend om die palen te zetten. Intussen hebben we allemaal gsm's en verliezen ze hun waarde', concludeert Heynen.

Gevaar achter struiken

Sommige activisten pleiten ook voor meer bomen in de plaats van struiken en hagen: zo zou de

zichtbaarheid groter zijn als er gevaar loert. Maar Heynen relateert: 'Dat vind ik een stap te ver. In de stad moeten we elke vierkante meter inzetten voor groen.' Ze vult aan: 'Dat past binnen het narratief dat gevaar zich achter struiken schuilhoudt, wat tegenwoordig veel minder het geval is.'

Polina Medvedeva doet onderzoek naar de veiligheid en emoties van vrouwen in de groene publieke ruimte. Zij legt de vinger op de wonde: 'Kleine ingrepen zoals extra verlichting kunnen het leven misschien gemakkelijker maken, maar nemen het onveiligheidsgevoel niet weg. Het probleem is complex en systematisch.'

Een kleine ingreep waar Medvedeva wel voor pleit, zijn meerdere in- en uitgangen bij parken en pleinen. 'Wanneer er slechts één ingang is, creëert dat een ingesloten en onveilige gevoelservaring.' Parken moeten plekken worden waar iedereen tijd kan doorbrengen.

'We praten meisjes tijdens de opvoeding veel angst aan'

[Hilde Heynen](#), professor Architectuurtheorie

Gevarieerde en drukbezochte plaatsen als het Sint-Donatuspark en het Arenbergpark in Leuven voldoen aan die vereisten, terwijl kleinere parkjes zoals het Mariapark nog een meer ingesloten gevoel kunnen geven. Ook het basketbalveld op het groene pleintje aan de Hendrik Consciencestraat is zo een goed voorbeeld van een recreatiemogelijkheid in een ruimte die niet afgesloten is.

Naar inclusiviteit voor iedereen

In een feministische stad heeft iedereen toegang tot de stad. Hai-Chay Jiang, diensthoofd diversiteit en gelijke kansen bij Stad Leuven vertelt: 'We werken heel nauw samen met de cel stadsplanning, vooral met het oog op de fysieke toegankelijkheid voor iedereen in de openbare ruimte. Dat betekent ook een genderinclusieve omgeving.'

'Beiden gaan vaak hand in hand', voegt Chanelle Delameillieure, deskundige diversiteit en gelijke kansen aan Stad Leuven toe. Zo zijn de banken aan de Vaartkom zowel op een rolwagen als een buggy afgesteld.

Stad Leuven roept op om tussen te komen bij transfobie, homofobie en genderdiscriminatie

Niet alleen studenten, maar ook kinderen worden in het stadsverhaal betrokken. 'Na onderzoek bleek dat meisjes tussen 12 en 14 jaar afwezig waren op speelterreinen', licht Jiang toe. 'Dat werd verholpen door de stadsplanner van de Leuvense speelpleinen die aangesloten is bij de jeugdendienst. Door de afstand te verkleinen tussen de gebruikers en de stadsplanner, kwamen er breed toegankelijke speeltuinen.'

Mag ik naar het toilet?

De vrouwvriendelijkheid van steden gaat verder dan een veiligheidsgevoel: het gaat ook over straatnamen, standbeelden en wc's. Zo staan er wel vrouwelijke standbeelden in Leuven zoals de Kotmadam of de Fiere Margriet, maar verpersoonlijken die vaak geen concrete, historische personen.

'Uit onderzoek bleek dat Leuven anderhalve keer zoveel openbare mannenwc's telt als vrou-

wenwc's', vertelt Heynen, 'en dat terwijl files sowieso al langer zijn bij vrouwenwc's.' Toch hebben vrouwelijke studenten daar dankzij de KU Leuven amper last van. Hoewel universiteiten historisch mannelijke omgevingen zijn, zorgen ze wel voor toegankelijke wc's overal in Leuven.

In het hoofd

Hoewel er wel degelijk nog stedenbouwkundige aspecten spelen, kunnen die moeilijk het onveiligheidsgevoel van sommige vrouwelijke studenten verklaren. Is het überhaupt mogelijk om als stad een omgeving te creëren waarin alle genders zich even veilig voelen?

Volgens Heynen ligt het probleem voor Leuven elders: de algemene cultuur. 'Ongemakkelijke seks is vaak op het randje van verkrachting. Dat gebeurt dan niet in de publieke ruimte, maar nadat mensen samen naar kot zijn gegaan', vertelt ze. 'Daarnaast praten we meisjes tijdens de opvoeding ook veel meer angst aan.' De paradox is dat mannen vaker met geweld in contact komen op straat, al is het bij vrouwen vaker seksueel getint. 'Hoewel er niet veel geweld is tegen vrouwen in het openbaar, zijn ze er heel angstig voor.'

Stad Leuven probeert mee te helpen aan de mentale shift, die verder reikt dan enkel gender. Met projecten zoals 'Got Your Back' roepen ze op om op te treden of tussen te komen bij transfobie, homofobie en genderdiscriminatie in de stad. 'De verantwoordelijkheid om te reageren ligt bij iedereen, niet enkel bij personen die zich niet thuis voelen in de stad.'

Sinds kort zijn de cursussen ook toegankelijk voor Leuvenaars. Delameillieure is tevreden: 'Dat de cursussen vol zitten toont dat er brede belangstelling is bij de samenleving.' Ze vult aan: 'Vandaag begeleiden we ook een project van KU Leuvenstudenten om *safe spaces* te creëren voor studenten.'

Zorgcentra

Bij de stad Leuven overleggen ze met verschillende instanties zoals het Regenbooghuis, de jeugdendienst en de KU Leuven. Jiang: 'Er is nog veel werk om verder te sensibiliseren en de tekortkomingen te erkennen. Hoewel we al met verschillende instanties overleggen, komt er relatief weinig activisme van jonge vrouwen.'

Heynen koestert hoop: 'Er komt een zorgcentrum na seksueel geweld. Dat is heel positief.' Nu zijn de officiële cijfers van vrouwen die een verkrachting aangeven een tiende van de werkelijke verkrachtingen. 'Als er al twee keer zoveel mensen geholpen worden, is dat een goede zaak.' ☺

De enquête

56% van de 308 respondenten geeft aan zich 's nachts in Leuven soms of vaak onveilig te voelen. Als enkel de vrouwelijke respondenten in rekening worden genomen, ligt dat percentage op 73%

22% van de respondenten gaf aan zich 's nachts al in onveilige situaties te hebben bevonden. Bij vrouwelijke studenten is dat 26%.

Ik wil ook een flaneur zijn

Onze huidige steden (én inwoners) schieten tekort voor meer dan de helft van onze bevolking. Pseudo-oplossingen camoufleren het halsstarrige patriërchaat, aldus Jolien Vandoorne

tekst: Jolien Vandoorne
illustratie: Soussana Zacharian

Een volledig gebombardeerde stad, een blanco canvas, klaar om te worden ingekleurd met nieuwigheden. Toch werd dat witte doek na de Tweede Wereldoorlog vooral een kleurloos cementen weerspiegeling van het patriërchaat. Alles werd wederom naar de maat van mannen gebouwd.

Urenlang dook ik voor mijn thesis in de Antwerpse archieven. Eindstand: tijdens mijn onderzoek stootte ik op één architecte die werd geïnterviewd. Waarvoor?

Om advies te geven over de afmetingen van nieuwe appartementen. Hoe groot moet 'haar' optimale keuken ook alweer worden?

De restanten van fantasierijke mannen in donkergrijze maatpakken zinderen vandaag nog na: voetpaden zijn smal en weinig bewandelbaar met kinderwagens en vrouwen voelen zich onveilig in parken waar slechts één ingang hun uitweg garandeert.

Er wordt ons vaak geleerd dat het vermijden van problemen in de stad onze verantwoordelijkheid is. 'Ga niet alleen naar buiten.' 'Kleed je niet zo.' 'Blijf weg uit die buurt.' En dat terwijl iedereen eigenlijk de machtsdynamiek in onze steden en onze samenleving aan de kaak moet stellen. Een nieuw standbeeld of een extra lantaarnpaal maakt nog geen vrouwvriendelijke stad.

Door Dansaert-taferelen en de daarmee gepaard gaande grenzeloze gentrificatie vallen vrouwen vaak opnieuw uit de boot. In grote steden verdwijnen plaatsen van gemeenschap voor torenhoge luxe appartementen. Een vrouwvriendelijke stad is een mensvriendelijke stad, waar economie het niet altijd haalt van het sociale aspect.

Dit is geen betoog om alle mannen in stadsplanning een C4 te bezorgen. Om gendersensitief te plannen hoef je geen vrouw te zijn. Vrouwen vergeten zelf vaak hun genderbril op te zetten. Toen de helft van de toiletvuilbakjes aan de KU Leuven tijdelijk verdwenen, getuigde dat enkel van onwetendheid.

Een nieuw standbeeld of een extra lantaarnpaal maakt nog geen vrouwvriendelijke stad

Ik pleit wel voor meer activisme, meer genderdata en een grotere bewustwording van ongelijkheid in steden. Iedereen heeft zijn voordeel bij een feministische stad. Comfortabele liften aan het station zijn een zegen voor moeders én vaders met kinderen en voor minder mobiele personen. Maar ook jij kan je been breken en dan is het fijn als daarmee je toegang tot de stad niet wordt ontzegd.

Maar veel projecten zijn een pleister op de gapende wonde. Zo kleurde er in Jakarta een treinwagon lichtroze. Alleen vrouwen mochten erin plaats nemen, wat ervoor zorgde dat het rijtuig al gauw overvol zat. Het spreekt enkel luider voor seksuele intimidatie in de maatschappij. Het probleem van seksuele ongelijkheid in de stad en daarbuiten werd simpelweg verschoven naar een piepklein wagonnetje achteraan een Indonesische trein. België is in datzelfde bedje ziek.

Zo'n pseudo-oplossingen waar segregatie aan te pas komt, zijn nooit een antwoord op de huiverende problematiek. Bovendien snijdt de maatschappelijke ongelijkheid op verschillende assen.

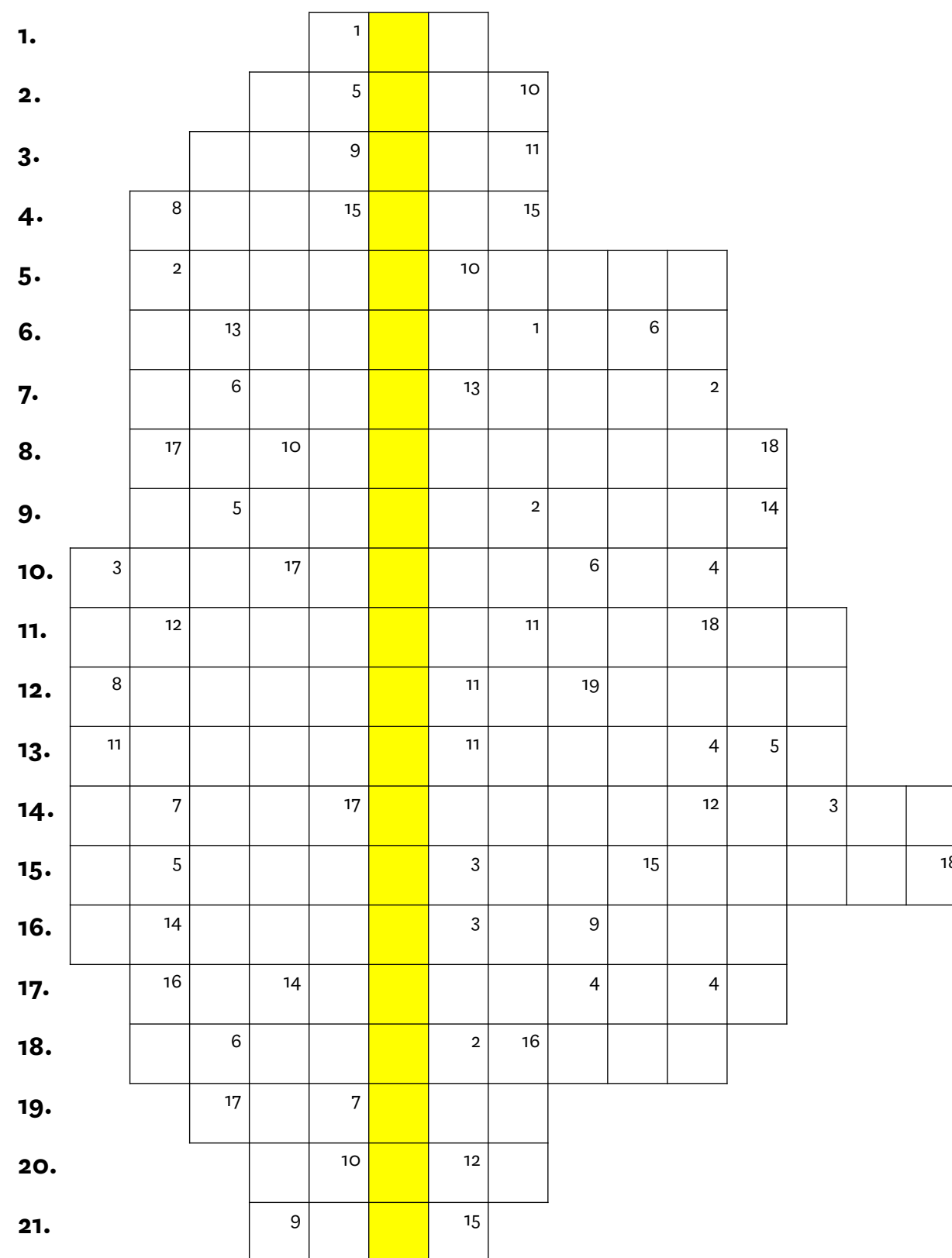
Hoe biedt een stad, afgezien van vrouwen, een thuis aan armen, personen met een beperking, mensen van kleur en mensen met een andere genderidentiteit en seksuele geaardheid? Luisteren naar groepen zonder luidde stem is een eerste stap in de richting van een gelijke stad.

Ik, als vrouw, wil ook een flaneur zijn. Maar een klein stemmetje zegt me dat ik naar bepaalde plaatsen toch best niet ga, zeker niet als de avond valt. Een volledige culturomslag laat ongeduldig op zich wachten. Vandaag heeft angst nog een prijs.⊘

Jolien Vandoorne is studente European Urban Studies aan Bauhaus.

SJARELS CRYPTO

De oplossing van de crypto in 4910: 1. Ego, 2. Bleek, 3. Opium, 4. Ventiel, 5. Tweelopen, 6. Buitenverlief, 7. Spoorwegpolitie, 8. Milieuorganisatie, 9. Hamerslingeren, 10. Koptelefoon, 11. Weerbericht, 12. Stalenmaker, 13. Paasfeest, 14. Gewoonte, 15. Verkeren, 16. Pikkur, 17. Egel, 18. Ons

OPGAVE

- Rommelige zak (3)
- Die vis past bij een toast (5)
- Heilige van Mars (6)
- Eucharistie (7)
- Navigator (10)
- In Antwerpen (10)
- Min of meer een apenland (10)
- Dat is een attente matroos (11)
- Dagblad voor vissen (11)
- Werkplaats van audiologie (12)
- Zoete reflector (13)
- Veel afdrukken (13)
- Vliegplan (13)
- Sprintende Lukaku (15)
- Ik neem de ontbijtkommen, jij krijgt de fruitmand (15)
- Prikkelbaar dier (12)
- Cadeaus uitpakken (11)
- Ideale climax van een vrijpartij (10)
- Haarproduct voor kippen (6)
- Bloemenmeisje (5)
- Marginale munt (4)

Eten, drinken en adrenaline: wanneer de kiesweek meezit

Heer Duizendpoot

tekst: [Anne-Leen Declercq](#)
illustratie: [Anne-Leen Declercq](#)

'Dat snap ik heel goed.' Ze had evenzeer lang en zorgvuldig nagedacht over deze zaken, ooit, lang geleden. Ook zij was al een eeuwigheid onderweg. Ze kon de namen van haar mierenvrienden niet meer noemen en herinnerde zich met moeite het zomers gegiechel van de vlinders tussen de paardenbloemen, of het ritueel gefluister van de spinnen wanneer ze een verse vliegenprooi te pakken hadden. Ook het gepiep van de regenwormen als ze bij de eerste regenval van het nieuwe jaar hun hoofdjes boven de aarde uitstaken, kende ze niet meer. Samen zaten ze even stil, denkend aan plekken ver weg van het hier en nu.

'Denk je dat je het ooit zal weten?' Vroeg Heer Duizendpoot plots, de stilte doorkend.

'Oh nee!' Riep de jongedame lachend uit. 'Dat is onmogelijk!' Heer Duizendpoot stond perplex.

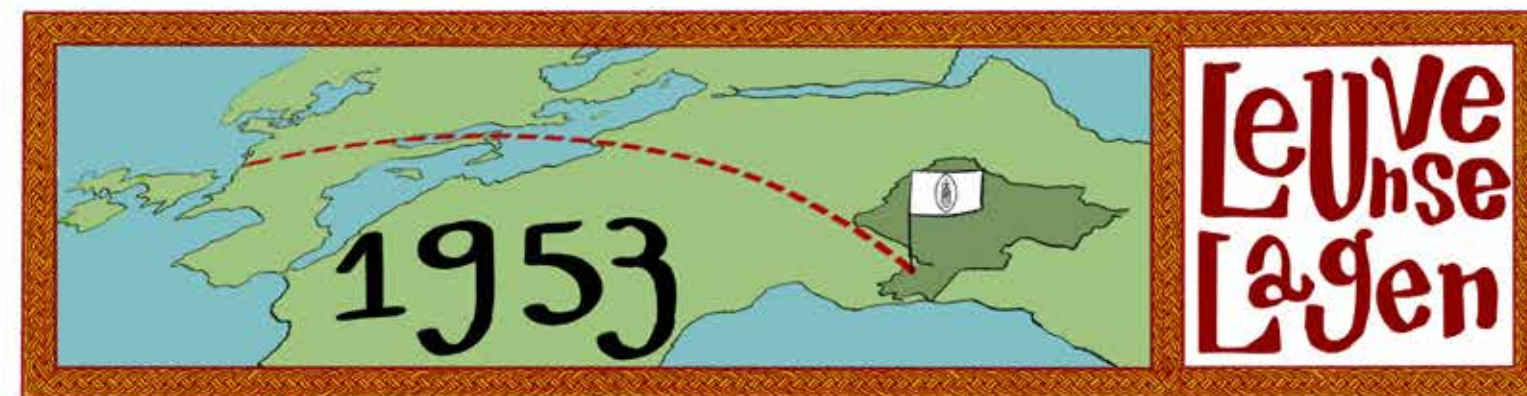
'Waarom is dat onmogelijk?' Hij keek met de aandachtigste ogen naar mejuffer Poot. Zou hij uiteindelijk van haar een antwoord krijgen?

'Nou, het zit zo,' Juffrouw Poot wees met haar twee voorpoten in een grote boog naar de sterren en planeten en al het licht en al het donker in de verte.

'Het heelal zit al zo vol met alle vragen. Prangende vragen, domme vragen, slimme vragen, dom-slimme vragen, slim-domme vragen, existentiële kwesties, en nog veel meer. Zo heel veel, zo heus enorm fantastisch absurd abnormaal andromedaïsch veel... dat er helemaal geen plaats meer is voor antwoorden.'

Heer Duizendpoot leek voldaan. Dat kan niet anders dan kloppen, dacht hij. ☺

Benieuwd wat Heer Duizendpoot nog gaat beleven? Lees dan in de volgende Veto verder!

Campus in Congo: van paternalisme naar emancipatie

In 1954 startte het eerste academiejaar van Lovanium, een nieuwe universiteit in Congo. Die werd gesticht door de KU Leuven en zorgde ervoor dat Congolezen in Congo konden verder studeren.

tekst: [Elisabeth Ooghe](#) en [Anke Neys](#)
illustraties: [Mira Caris](#) en [Freya Caris](#)

Na de Tweede Wereldoorlog veranderde de aard van de Belgische aanwezigheid in Congo. Er volgde een breuk met de periode ervoor en 'ontwikkeling' verving 'beschaving' als centraal concept van de kolonisatie. 'Een belangrijke stap in die emancipatie was hoger onderwijs beschikbaar maken voor Congolezen', vertelt historicus Ruben Mantels (UGent).

Voor de komst van Lovanium was het hoger onderwijs in Congo beperkt tot beroepsgerichte opleidingen, om bijvoorbeeld klerk of verpleegster te worden.

Dat gebeurde echter zonder aanzet van de Belgische staat, die erg lang wachtte met het voorbereiden van de onafhankelijkheid. Lovanium was een privaat initiatief van de de jezuiten waarna Leuven overnam, zonder een Congolese stem in heel het verhaal. In Congo was traditioneel wel al een belangrijke rol weggelegd voor de missiecongregaties van de Katholieke Kerk bij het organiseren van onderwijs.

Gemengde campus

Het studentencorps van Lovanium bestond voornamelijk uit mannelijke, zwarte studenten. Witte en vrouwelijke studenten waren eerder uitzonderlijk. De situatie lag anders bij de docenten: daar waren het overwegend witte, Leuvense professoren die de onderwijsprogramma's opstelden en de studenten onderwezen.

'Het was een gemengde campus van Congolese studenten en Belgische professoren zonder segregatie, wat eerder vooruitstrevend was in die tijd', merkt Mantels op. De Congolese campus werd volledig bestuurd vanuit de Leuvense universiteit in België. Gaandeweg was er wel een verschuiving van paternalisme naar meer emancipatie, maar er was in het begin dus nog geen sprake van een autonome Congolese universiteit.

Dat veranderde met de onafhankelijkheid van Congo in 1960: het bestuur verhuisde volledig

naar Kinshasa. De banden met de Leuvense universiteit bleven de eerste jaren na de kolonisatie wel sterk, al is dat vanaf dan in de vorm van ontwikkelingssamenwerking. Dat toonde zich ook in het feit dat Luc Gillon, toenmalig rector van Lovanium, aanbleef na de onafhankelijkheid, net als veel andere Leuvense professoren.

'Via Lovanium leerden vele Congolezen hun eigen geschiedenis kennen'

[Ruben Mantels](#), historicus UGent

Omdat België zodanig laat was met de voorbereiding van de onafhankelijkheid, waren er aanvankelijk nog geen Congolese professoren die het stokje konden overnemen van de witte docenten. Het lange wachten van België kwam er vanuit het idee dat er zonder Congolese elite ook minder problemen zouden ontstaan met betrekking tot eisen voor onafhankelijkheid. Die afwachtende houding is mede verantwoordelijk voor de mislukte dekolonisatie van Congo.

Afrikanisering

In de jaren ervoor speelde de universiteit wel een rol in de Afrikanisering van het land: er ontstond een Congolees bewustzijn. 'Via Lovanium leerden vele Congolezen hun eigen geschiedenis kennen', licht Mantels toe. 'Dat gebeurde dan via witte professoren, maar had een emanciperende werking bij de studenten.'

De studenten waren zo ook actief in de politieke ontvoogding tijdens de jaren '50 door deel te nemen aan protesten. Vanaf dan studeerden ook de eerste studenten af aan Lovanium. Zij zouden na de onafhankelijkheid een belangrijke rol spelen in de opbouw van het land en de geleerde elite vormen. Voormalig premier van Congo Étienne

Tshisekedi is bijvoorbeeld een alumnus en studeerde er in 1961 af.

Ondanks de positieve noten was Lovanium echter wel een onderdeel van het Belgische koloniale systeem. 'Men mag niet vergeten dat dit hele "beschavingsproject" gepaard ging met uitbuiting, racisme, roofoconomie en segregatie. Daardoor hebben velen een ambigue verhouding met ons koloniaal verleden', zei historicus Idesbald Goddeeris (KU Leuven) daar eerder over.

Blijvende banden

Vanaf het einde van de jaren zestig verwaterden de contacten. Enerzijds splitste de Leuvense universiteit en waren de Congolezen meer aangetrokken tot de UCL dan tot de KU Leuven. Anderzijds nationaliseerde de nieuwe leider Mobutu de Congolese universiteiten, en werd Lovanium eerst deel van de Université nationale du Zaïre (UNAZA) en waarna ze werd omgevormd tot de Université de Kinshasa (UNIKIN).

Vandaag zijn de banden opnieuw aangehaald en is er weer een goede verstandhouding. Luc Sels, rector van de KU Leuven, trok vorige maand nog naar de Université de Kinshasa, de opvolger van Lovanium. ☺

'Het was pijnlijk om een patiënt te worden, maar de opname heeft mij enorm geholpen'

Studenten die worstelen met hun mentale gezondheid schreeuwen dat meestal niet van de daken. Twee studenten doorbreken de stilte en getuigen over hun tijd in opname.

tekst: [Joanna Wils](#)
illustraties: [Tine Deleu](#)

Dit stuk bespreekt de thema's depressie, eetstoornis en suïcidale gedachten.

In opname voor een klinische depressie

Stef* werd opgenomen voor een zware klinische depressie nadat het in verschillende delen van zijn leven slecht was gelopen. 'Er waren al enige tijd pijlers in mijn leven aan het afbrokkelen: ik werd door mijn ouders in een studierichting gepusht die mij niet interesseerde en mijn thuissituatie was daardoor ook slecht. Aan het einde van het semester maakte mijn vriendin het uit en toen voelde het alsof er iets brak.'

'Ik kon mij op niets concentreren en sliep en at amper. Ik heb toen aan twee examens meegedaan, maar heb amper iets ingevuld.' Stef viel tien kilo af en besloot daarop om in therapie te gaan. 'Die therapieessie was het hoogtepunt van mijn week: spreken met iemand die mij begreep en wist wat ik meemaakte. Ik telde de uren af tot ik ernaartoe kon.'

Maar Stefs situatie verslechterde en toen hij zijn ex-vriendin wilde opzoeken, brachten zijn ouders hem naar de spoedafdeling. 'Daar heb ik een nacht verbleven en dan ben ik in vrijwillige opname gegaan voor een zware klinische depressie.'

'De opname voelde als een oase van rust in een maatschappij die altijd maar vooruit wil'

Omdat de studie hem niet interesseerde, had Stef niet veel moeite om zijn studies te onderbreken. 'Maar het steekte om niet meer tussen je vrienden te zitten: iedereen ging verder met zijn leven en intussen zat ik vast in mijn hoofd.' Al Stefs vrienden waren op de hoogte van de opname en kwamen vaak op bezoek. 'Ik werd niet vergeeten, dat deed deugd.'

'Hoe uitzichtloos alles op het moment van de opname ook voelde, ik kijk heel positief terug

op de opname.' Hoewel hij de eerste weken heel apatisch was, herinnert Stef zich vooral hoe rustgevend de opname was. 'Daarvoor probeerden mensen mij altijd op te beuren als ze hoorden dat het slecht met mij ging. Dan vertelden ze mij dat ik positiever moest denken. De opname voelde als een oase van rust in een maatschappij die altijd maar vooruit wil. Er was geen tijdsdruk om beter te worden: ik mocht mijn tijd nemen en focussen op mezelf.'

Aan de hand van gesprekken, creatieve therapie en medicatie leerde Stef om signalen van emoties vroeger te detecteren, om zichzelf af te leiden van wat hem naar beneden haalde en om de impact van negatieve gevoelens te verminderen.

'Ik merk het nu sneller op als er emoties op de achtergrond sluimeren'

Er kwamen ook mensen op bezoek die Stef niet zo goed kende, maar die gelijkaardige dingen hadden meegemaakt en hun eigen moeilijkheden dan pas met hem deelden. 'Ik kreeg het gevoel dat ik er niet alleen voor stond, hoewel je je herstel natuurlijk wel grotendeels zelf in handen hebt.' Stef zag verschillende personen opgenomen worden. Dat hielp om zijn eigen situatie te relativiseren. Langzamerhand brak er toekomstperspectief door de apathie.

'Bij binnenkomst had de hoofdverpleegkundige mij verteld dat ik er beter uit zou komen. "Je gelooft mij nu misschien niet, maar ik ga je later vertellen dat ik het je gezegd had", vertelde ze. En inderdaad, toen ik na zeven weken vertrok, kon ze mij dat met een fonkel in haar ogen vertellen.'

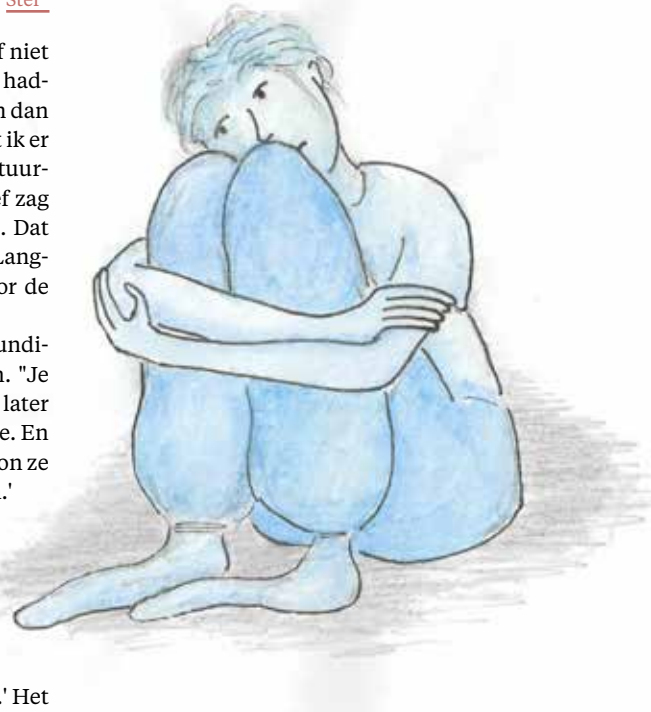
Er werd Stef toen op het hart gedrukt dat het nog steeds lastig zou zijn, maar dat hij het traject nu thuis kon voortzetten. 'Ik ben dan teruggegaan naar de therapeut die ik kende van voor de opname en heb voor de rest van het academiejaar manueel werk gedaan in het bedrijfje van mijn ouders.' Het

volgende jaar zou Stef starten in een studierichting die hem wel boeide.

En nu plukt Stef nog steeds de vruchten van zijn opname. 'Ik merk het sneller op wanneer er dingen op de achtergrond sluimeren.' Toen hij enkele maanden later merkte dat hij negatief evolueerde, is hij op eigen initiatief naar het studentengezondheidscentrum gestapt om kort therapie te volgen.

Ook de openheid van anderen tijdens zijn opname is hij nooit vergeten. 'Je sluit je vaak af wanneer het slecht gaat. Toch zijn er heel veel mensen die met gelijkaardige dingen worstelen maar er nooit over praten uit angst om op onbegrip te stuiten. Sindsdien vind ik dat alles bespreekbaar moet zijn en probeer ik er zelf open over te zijn, zodat anderen ook het gevoel hebben dat ze erover kunnen spreken.'

[Stef*](#)

In opname voor een eetstoornis

In 2020, net na de eerste lockdown, stond Hannelore* voor het eerst op een wachtlijst voor een psychiatrische opname. Door een eetstoornis die al langer speelde, was ze die zomer heel diep gezakt. 'Ik at elke dag minder dan de dag ervoor. Een appel was al te veel.'

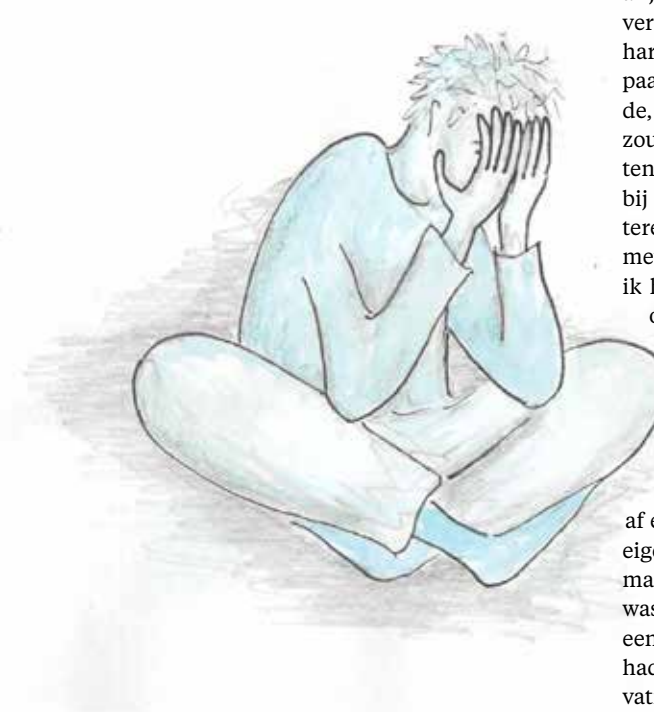
'Ik geloofde niet dat therapie mij kon helpen'

[Hannelore*](#)

Maar op het moment dat ze opgenomen kon worden, ging het weer iets beter, waardoor Hannelore uiteindelijk haar plaats opgaf. In de zomer van 2021 herviel ze. 'Daarvoor had mijn eetstoornis mijn prestaties aan de universiteit nooit verstoord. Ik dacht ook dat mijn eetstoornis me hielp om gedisciplineerd te werken. Ik haalde hoge resultaten, maar in 2021 was ik echt op: mijn discipline was zelfdestructief en ik merkte aan de start van het nieuwe academiejaar dat ik niet kon optellen in de les.'

Niets passioneerde mij nog: mijn eetstoornis nam me steeds meer af en daardoor geraakte ik er steeds meer in vast omdat ik niets anders meer had.' Na ernstige suïcidale gedachten is ze eind oktober dan in crisisopname gegaan.

'De crisisopname was een kantelpunt: voordien sloot ik me altijd van therapeuten af omdat ik niet geloofde dat therapie kon werken voor mij. Maar op dat moment moest ik kiezen om iets te ondernemen of om te blijven steken op het laagste punt waar ik al had gezeten.' Nog steeds weten niet veel mensen over die crisisopname: 'Er blijft wel wat schaamte rond hangen, omdat op dat moment al je zelfbeschikking uit handen wordt genomen. Dat was pijnlijk.'

Fysiek ging ze tijdens die periode ook achteruit: 'Als je moeite hebt met eten, wordt dat nog erger wanneer je uit je vertrouwde omgeving wordt gehaald. Ik werd daar niet behandeld voor een eetstoornis en werd dus ook niet verplicht om te eten. Maar eetstoornissen zijn sneaky en gemeen: het voelde als een uitdaging om niet te eten als ze mij er niet op controleerden.'

Door die crisisopname kon ze meteen op intakegesprek voor een lange opname, waarvoor ze dan op een wachtlijst werd gezet. De wachttijd liep lang op. 'Oorspronkelijk wilde ik in die tussenperiode verder studeren, maar het bleek te moeilijk om mij niet gewoon te laten gaan in mijn eetstoornis. Ik had het idee dat het daarna toch wel opgelost zou worden en wilde op een "perverse" manier ook bewijzen dat ik ziek genoeg was om opgenomen te worden.' Het ging steeds slechter, en uiteindelijk werd Hannelore in januari vervroegd opgenomen.

'Je moet je denkpatronen veranderen en je grenzen verleggen: het was elk moment van de dag hard werken'

[Hannelore*](#)

Ook dan vroeg Hannelore nog of ze haar studies kon verderzetten, maar dat bleek niet realistisch. 'Dat was heel confronterend: mijn eetstoornis heeft altijd samengehangen met perfectionisme dat ik ook voel voor mijn studies. Het moment dat ik mij niet meer kon concentreren om twee zinnen te lezen, was pijnlijk. Ik kon mezelf niets meer wijsmaken op dat moment.'

'In het begin wou ik gewoon weg: dat wil iedereen denk ik. Ik was gemotiveerd, maar je wordt zo uitgedaagd en bent fysiek nog heel zwak. Je moet al je denkpatronen veranderen en al je grenzen verleggen: het was elk moment van de dag enorm hard werken. In de opname moest Hannelore bepaalde gewichtsdoelen halen. Als ze die niet haalde, kreeg ze een waarschuwing. Als dat nog een zou gebeuren, zou ze twee weken naar huis moeten gaan. 'Toen ik die waarschuwing kreeg, is er bij mij iets wakker gemaakt. Het deed mij reflecteren over waarom ik er was. Dan ben ik gestopt met het tegenwerken van de behandeling en ben ik hulp beginnen toelaten.' Maar dat maakte de opname nog steeds niet gemakkelijk: 'Je moet iets heel fundamenteels opnieuw leren. Je voelt je heel klein.'

Je moet iets heel fundamenteels opnieuw leren en dat maakt dat je je heel klein voelt.'

Tijdens de opname vroeg Hannelore maar af en toe bezoek van goede vrienden. 'Het is heel eigen aan depressies en eetstoornissen om niemand toe te laten. Maar als ik dan bezoek kreeg, was ik heel blij. Het was vermoeiend, maar ook een van de weinige momenten waarop ik contact had met de buitenwereld. Dat was dan een motivatie om door te zetten.'

Na een tijdje kon Hannelore ook op woensdagen en in weekends kort naar huis. 'Dat is heel moeilijk in het begin, omdat daar alle ondersteuning wegvalt. Op een bepaald moment heeft mijn mama mij toen terug naar het ziekenhuis gebracht. Dat waren zeker geen gemakkelijke momenten, maar ze waren wel heel nuttig want na de opname moet je het thuis ook kunnen regelen.'

'Ik weet nu dat je ambitieus kan zijn en hard kan werken op een manier die niet zelf-destructief is'

[Hannelore*](#)

Hannelore verbleef uiteindelijk tot eind maart in opname. 'Drie maanden zijn eigenlijk heel kort. Daarna moet er nog veel gebeuren, maar de opname was een goede start om weer structuur te krijgen in mijn eten.' Hoewel het haar afgeraden werd, besloot ze om in juni nog een paar examens af te leggen. 'Het motiveerde me om weer zelfbeschikking te hebben en te studeren. Ik heb altijd graag geleerd en het was voor mij waardevol om dicht bij de dingen te staan waarvoor ik het allemaal doe.'

Als Hannelore erop terugkijkt, denkt ze een ding: dat ze niet meer terug wil. 'Die opname heeft mij enorm geholpen, maar het is heel moeilijk om uit je vertrouwde omgeving weggehaald te worden om echt een patiënt te worden. Niet terug moeten gaan is nu al een motivatie op zich.'

Ze zou zichzelf nog niet 100% hersteld noemen, maar staat wel al ver. 'Ik heb nog steeds moeilijke momenten, maar ik weet nu dat ze zullen overgaan.' Ook voor haar academische prestaties heeft ze het nog moeilijk om haar perfectionisme los te laten. 'Maar ik kan er al beter mee om. Ik merk dat je ambitieus kan zijn en hard kan werken op een niet-destructieve manier, als je voldoende eet en zorgt voor jezelf.'

Recent is Hannelores groepstherapie beëindigd, maar ze staat wel nog in nauw contact met haar diëtiste en ziet haar psychiater regelmatig. Als ze nu terugkijkt op haar denkpatronen toen ze heel diep zat, voelt dat bevreemdend: 'Ik was zo bang en blokkeerde volledig voor elke maaltijd, dat was pure error.'

**Stef en Hannelore zijn gefingeerde namen.*

Zelfmoordlijn

Denk je aan zelfmoord en heb je nood aan een gesprek, dan kan je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be.

'De kans is groot dat je al een paper met fraude hebt gelezen'

Niet elke paper is een even eerlijke weergave van wetenschappelijk onderzoek. Elisabeth Bik speurt de afbeeldingen in duizenden artikelen af op zoek naar fraude.

tekst: Céline Verellen en Thor Deyaert
beeld: Thor Deyaert

Elisabeth Bik speurt als een ware Sherlock Holmes sinds 2014 wetenschappelijk beeldmateriaal af op zoek naar fraude. Die inspanningen werden beloond met meer dan 20.000 citaties en de ont-hulling van 2000 frauduleuze artikelen, wat haar een van de meest gerenommeerde fraudeonderzoekers van de academische wereld maakt. Op donderdag 20 april zakte ze van haar woonplaats in de VS af naar de campus van Thomas More in Geel, om een lezing te geven over haar werk. 'If you fake in science, you should not be doing science.'

U begon in 2014 met het nakijken van wetenschappelijke illustraties op manipulaties en sinds 2019 bent u voltijds bezig met het opsporen van wetenschapsfraude. Voordien was u werkzaam als microbioloog. Vanwaar die carrièreswitch?

Elisabeth Bik: 'In 2014 ontdekte ik dat stukken van mijn eigen teksten letterlijk gekopieerd waren door iemand anders. Dat schaamteloze plagiaat maakte mij zo kwaad. Die gevoelens voeden mijn werk nog steeds.'

'Daarna heb ik een systematisch onderzoek gevoerd op meer dan 20.000 papers over microbiologie, waarbij ik voornamelijk op zoek was naar eventuele onregelmatigheden in afbeeldingen. Uiteindelijk bleek dat er in ongeveer 800 artikelen

'AI zal net leiden tot een toename van wetenschapsfraude'

sprake was van zo'n onregelmatigheid. Dat betekent dat er in vier procent van de artikelen op de een of andere manier fouten zijn gemaakt met de illustraties.'

'Waarschijnlijk gaat het in ongeveer de helft van die papers om gevallen van fraude, waarbij de onregelmatigheid expres werd begaan. Maar naar mijn mening liggen de gevallen van wetenschapsfraude in werkelijkheid hoger dan twee procent van de artikelen. Andere vormen van fraude zoals plagiaat en statistische of ethische fraude heb ik

niet opgenomen in mijn onderzoek. Die zijn ook vaak moeilijker te detecteren. De kans is groot dat je als onderzoeker ooit wel eens een paper met fraude hebt gelezen.'

Waarom is het juist zo belangrijk om wetenschapsfraude op te sporen?

'Wetenschappers proberen de waarheid te vinden. Als je fraude pleegt, ga je eigenlijk in tegen alles wat wetenschap zou moeten zijn. Wetenschap is als een muur met bakstenen: als iemand fraude pleegt, komt er een scheve steen in de muur en is die niet meer stevig. Onderzoekers bouwen dan ook constant voort op eerder werk van anderen of proberen onderzoeksresultaten te repliceren. Stel je voor dat ze zich baseren op frauduleus onderzoek. Wat een tijdverlies!'

Zou u kunnen toelichten hoe u te werk gaat om te achterhalen of er fraude in een paper is gepleegd?

'Momenteel krijg ik voornamelijk tips binnen van andere wetenschappers met de vraag om een bepaalde paper te bekijken omdat ze vermoeden dat er een of meerdere illustraties met een duplicatie in staan. Ik ben gespecialiseerd in het vinden van onregelmatigheden in afbeeldingen.'

Tijdschrifteditors en uitgevers reageren vaak traag en nemen geen kordate actie als ik fraude meld'

'Als twee dezelfde afbeeldingen per ongeluk in een paper verzeilen, is er in principe al sprake van duplicatie, maar niet noodzakelijk fraude. Dat is een fout de auteurs gewoon kunnen rechtzetten. Maar een duplicatie kan ook een afbeelding zijn die met Photoshop is samengesteld uit stukjes van andere illustraties. Die zouden dan bijvoor-

8:15 p.m. · 28 apr. 2023 · 30,3K Weergaven

beeld een experiment zoals een *western blot* (een veelgebruikte analytische techniek in de microbiologie om specifieke eiwitten te detecteren, red.) moeten voorstellen, dat echter nooit heeft plaatsgevonden. In dat geval gaat het wel over fraude met opzet.'

'Soms draait een tip uit op niks, maar zodra ik denk dat er iets met de paper aan de hand is, volg ik het spoor verder. Ik kijk naar de andere papers van de eerste auteur van de paper in kwestie, de junior researcher. Maar ook die van de laatste auteur, die vaak de leiding heeft over een hele onderzoeksgroep. Het is een soort van detective-werk. Een spoor kan doodlopen, maar soms heb je ineens beet en blijken een heleboel artikelen van een lab onbetrouwbaar. Zo van die grote sporen met honderden papers volgen, kan weken duren.'

En werkt u steeds met het blote oog of komt software soms te hulp?

'Ik werk vooral met het blote oog. Het liefst kijk ik vijf uur lang achter mijn computer naar plaatjes zonder dat ik gestoord word. Maar artificiële intelligentie (AI) is een evolutie die ook opkomt in het opsporen van wetenschapsfraude. Zelf gebruik ik het programma ImageTwin om mij te helpen overeenkomsten tussen afbeeldingen te vinden. Maar het programma geeft vaak valse positieve resultaten waardoor menselijke controle nog steeds noodzakelijk blijft.'

'In plaats van te helpen bij het opsporen van fraude, zal AI net leiden tot een toename van we-

tenschapsfraude. Met behulp van AI kunnen fraudeurs steeds meer geloofwaardige valse foto's of zelfs hele datasets creëren die niet meer te onderscheiden zijn van echte datasets. Het is een evolutie waar ik me zorgen over maak.'

Ineffectieve tijdschriften en uitgevers

Waar kunt u terecht met uw bezorgdheden over de correctheid van een paper?

'In de eerste plaats klopt ik aan bij de editors en uitgevers van de wetenschappelijke tijdschriften waarin de papers in kwestie gepubliceerd zijn. Maar die reageren vaak traag en nemen geen kordate actie. Zo is twee derde van de 800 mogelijke frauduleuze papers uit mijn eerste onderzoek na al die jaren nog niet teruggetrokken of gecorrigeerd.'

Er is nood aan betaalde professionelen die zich fulltime inzetten op het detecteren van wetenschappelijke fraude'

'Ik ben dan maar overstapt naar online platformen zoals Twitter en PubPeer. Op PubPeer kan ik een melding maken over mogelijke manipulaties van afbeeldingen en andere onderzoekers

kunnen die dan in acht nemen als ze de paper lezen. Daarbij probeer ik nooit de wetenschappers of editors van een tijdschrift persoonlijk aan te vallen. Ik wil de problemen in het wetenschappelijk onderzoek blootleggen, zodat de wetenschap in haar geheel beter wordt. Als iemand een Wikipedia pagina heeft, geniet die persoon van een dusdanige bekendheid dat je die naar mijn mening wel mag noemen. Ik heb zelf ook een Wikipedia pagina.'

'Tijdschrifteditors en -uitgevers maken zich gelukkig wel steeds meer en meer zorgen over problematische artikelen. Ze beginnen in te zien dat er iets moet gebeuren en reageren sneller op problemen met papers. Dat is een positieve ontwikkeling, maar het gaat te langzaam: artikelen met problematische elementen zouden sneller teruggetrokken moeten worden of een "uiting van bezorgdheid" moeten krijgen.'

Waarom slaagt peerreview er niet in om gevallen van fraude te detecteren?

'In de eerste plaats is peerreview gewoonweg niet ontworpen om fraude te detecteren. Soms zijn er wel een aantal papers met plaatjes waarvan je je afvraagt hoe die ooit door peerreview zijn geraakt. Maar fraude herkennen is een specialisatie. Zelf ben ik gespecialiseerd in het opsporen van duplicaties in afbeeldingen, maar er zijn nog zoveel andere vormen van wetenschapsfraude mogelijk: Is de tekst geplagieerd? Is de statistiek in orde? Werden de experimenten op een humane

of diervriendelijke manier uitgevoerd? Er is nood aan betaalde professionelen die zich fulltime inzetten voor wetenschapsfraude. Je kan dit soort taken niet toevertrouwen aan een peerreviewer die er niet voor betaald wordt en er niet voor is opgeleid.'

'Ik hoop dat universiteiten wetenschapsfraude serieuzer nemen'

'Toch is peerreview het beste systeem dat we nu hebben, althans beter dan geen peerreview. Journals zouden peerreviewers ervan bewust kunnen maken dat wetenschapsfraude een mogelijkheid is. Sommige journals vragen nu al aan hun reviewers of ze denken dat een paper frauduleuze data bevat. Ertoe aangezet door zo'n vraag, kijk je automatisch op een andere manier naar een paper en merk je zaken die niet kloppen sneller op.'

De druk om te publiceren

Hoe moeten universiteiten reageren op wetenschapsfraude in hun eigen rangen?

'Het is allemaal prachtig en mooi dat universiteiten cursussen geven aan jonge studenten over plagiaat en wat ze verder niet mogen doen. Maar de echte waarde voor mij ligt in hoe ze omgaan met wetenschapsfraude. Kan ik medewerkers van de universiteit als buitenstaander gemakkelijk bereiken met bezorgdheden over onderzoek dat gevoerd werd aan de instelling? Je kan wel een prachtige website over wetenschappelijke integriteit hebben, maar wordt er wat met mijn melding gedaan? Word ik op de hoogte gehouden? Hoe lang duurt het onderzoek?'

'Wetenschappers zouden op een serieuze manier met kritische vragen moeten kunnen omgaan'

'Ik hoop dat universiteiten wetenschapsfraude serieuzer nemen, maar vooral dat ze mogelijke fraude binnen de eigen rangen niet zelf onderzoeken. Bij kleine zaken kan dat eventueel nog, maar bij grotere zaken, zoals bijvoorbeeld een labo met vijftig papers met onregelmatigheden, is de uitkomst dan vaak dat er geen fraude gepleegd is. Een ongeloofwaardige uitkomst.'

Hoe kijkt u zelf naar onderzoekers die fraude plegen?

'Als je als onderzoeker wetenschapsfraude pleegt, heb je naar mijn mening niets meer te zoeken in de wetenschap. *If you fake in science, you should not be doing science.* Zoek een andere job. Er moeten zware consequenties volgen op het plegen van fraude, zodat wetenschappers enigszins afgeschrikt worden om fraude te plegen.'

'Er is natuurlijk een groot verschil tussen iemand die eens een fout maakt of een plaatje heeft bewerkt, en een labo onder leiding van een seriefraudeur die tientallen papers met bewerkte

afbeeldingen publiceerde. Ook is het vaak niet makkelijk om te achterhalen welke auteur van een paper nu juist fraude heeft gepleegd. Een paper schrijven duurt vaak een jaar, waarbij er verschillende versies tussen de auteurs uitgewisseld worden.'

Waarom plegen mensen wetenschapsfraude?

'Iedere wetenschapper voelt de druk om te blijven publiceren. Zeker jonge onderzoekers worden vaak onder druk gezet door de leidinggevende professor van hun laboratorium of onderzoeksgroep om de gewenste resultaten te leveren. Anders verliezen ze hun baan, en dat kan in landen zoals de VS voor een buitenlandse onderzoeker betekenen dat ze uit het land dreigen gezet te worden. Je kan je in zo'n situatie afvragen wie de echte verantwoordelijke van de fraude is.'

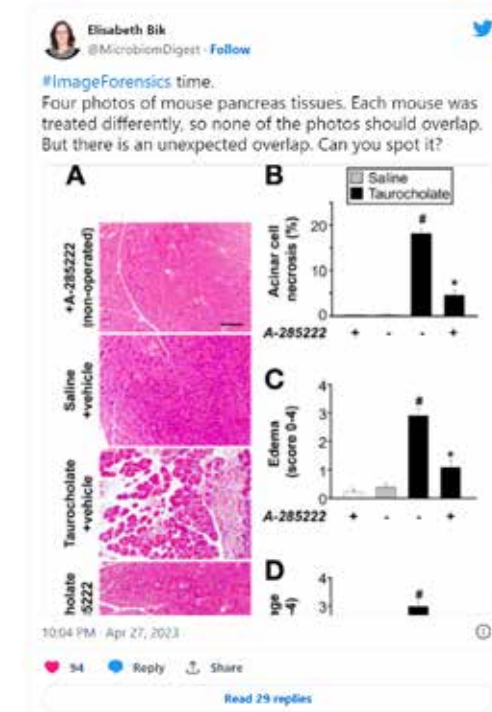
'Grote ego's spelen natuurlijk ook een rol: gevestigde onderzoekers die erop staan om tientallen papers per jaar te produceren. Er zijn zelfs een aantal onderzoekers die kennelijk om de dag een paper produceren. Dat kan gewoonweg niet op een eerlijke wijze worden gedaan.'

Negatieve reacties

Krijgt u veel negatieve reacties op uw werk van wetenschappers?

'Niemand vindt het leuk om kritiek te krijgen, ook ik niet. Maar wetenschappers zouden op een serieuze manier met kritische vragen zoals de mijne om moeten kunnen gaan. In plaats van te reflecteren op hun eigen werk, vallen sommigen mij aan op persoonlijke dingen: hoe ik eruitzie, welke kleren ik draag en hoe ik praat.'

'Vooral fans van de wetenschappers die ik bekritiseer reageren vaak fel op Twitter. Hun favoriete reactie is dat ik heb gewerkt bij uBiome, een bedrijf dat fraude heeft gepleegd, waarmee ze proberen te zeggen dat ik zelf een fraudeur ben. Maar enkel de oprichters van het bedrijf werden in verdenking gesteld van verzekeringsfraude en

voorliegen van de investeerders. De zaak heeft dus niets te maken met wetenschapsfraude. Daarbij had ik het bedrijf tegen dan al een tijd verlaten, mede omdat ik vermoedde dat er iets niet pluis was.'

'Maar ik krijg ook veel steun van de wetenschappelijke gemeenschap. Een Franse microbioloog (*Didier Raoult, red.*) is een gerechtelijke procedure gestart tegen mij nadat ik zijn werk over het effect van hydroxychloroquine tegen COVID-19 had bekritiseerd. Die zaak loopt nog steeds. Hij denkt mij er waarschijnlijk mee te intimideren, maar ik ben er juist harder door gaan zoeken naar eventuele fouten in zijn papers.'

'Hoe meer tegenwind ik krijg, hoe meer gemotiveerd ik raak'

Als reactie op die situatie hebben twee verschillende groepen een handtekeningactie gestart om mij te steunen en aan te geven dat discussies over de correctheid van wetenschap niet thuishoren in de rechtszaal (*een petitie van de non-profitorganisatie Citizen4Science en een open brief door postdoctoraal onderzoeker Lonni Besançon, red.*). Beide hebben ondertussen duizenden handtekeningen verzameld.'

U zou ook anoniem of onder een pseudoniem kunnen werken om deze bedreigingen te vermijden. Waarom kiest u ervoor dat niet te doen?

'Zo goed als al mijn collega's werken onder een pseudoniem. Ik snap dat de meeste van hen in een positie zitten waarin ze liever anoniem werken en zij dragen allen enorm veel bij. Maar ik denk dat als je over het onderwerp praat en werkt onder je eigen naam, je toch extra geloofwaardigheid en goodwill creëert. Ik probeer het daarbij niet te hebben over wat er fout is met de wetenschappers, maar wat er mis is aan de papers. Daarvan maak ik mensen ook bewust op Twitter, blogposts en PubPeer. Hopelijk levert de manier waarop ik werk waardering op.'

Vaak geconfronteerd worden met vormen van vervalsing en daarbovenop bedreigingen ervaren, lijkt niet de meest vreugdevolle job. Vanuit welke innerlijke motivatie blijft u dit werk doen?

'Ik heb het gevoel dat ik kritische vragen moet blijven stellen. En hoe meer tegenwind ik krijg van auteurs, hoe meer gemotiveerd ik raak. Zij zouden de originele data nog moeten hebben om mijn ongelijk te bewijzen. Maar als ze direct met rechtszaken dreigen of mij bekritisieren op wat ik draag of hoe ik eruitzie, of zelfs wensen dat ik een vreselijke ziekte krijg of sterf, dan hebben zij duidelijk geen poot om op te staan. Dan is er waarschijnlijk toch wel iets aan de hand.'

'Die negatieve reacties zijn natuurlijk niet leuk om te horen en ik heb er ook wel al enkele nachten van wakker gelegen en erom gehuild. Maar die gevoelens zet ik om in de gedachte: "Ze hebben verder niets om mij te laten zien dat ik ongelijk heb."'

Binaire puzzel

- Vul alle vakjes in met enen en nullen.
- Iedere rij moet hetzelfde aantal enen en nullen bevatten.
- Er mogen niet meer dan twee dezelfde cijfers naast elkaar staan.

	1	1		1				
			1				0	
					1	1		1
0		1						0
	0			1				0
		1			0			0
0				1			1	
	1	1						
		1			1			1
				1				1

Sudoku

- Elke rij, elke kolom en elk vak vul je met de cijfers van 1 tot 9.
- Elk cijfer mag slechts één keer gebruikt worden per rij, kolom of vak.

3	3		3		1	0		3
			1			0	2	
2						1	2	2
3	1	2	0	2	2	2	1	3
	3	2				3	2	
				2				3
						3	2	
					2	2		3
					2	2	3	1
1								3

		8					6	
3			6		2			7
	4			9		1		
	1				8	2		
						3		
	9						5	
				2				
4			7	8		6	2	
	7	5	3				9	

Slitherlink

- Het doel is om kruispunten te verbinden zodat de waarde van elk cijfer gelijk is aan het aantal streepjes (*links*) dat eromheen staat.
- Niet alle punten moeten gebruikt worden.
- Lege vakjes (zonder nummer) mogen met gelijk welk aantal streepjes omgeven zijn.
- De slitherlink is af wanneer er een lus gevormd kan worden zonder kruisingen of aftakkingen.

6	2	1	5	7	4	8	9	3
4	9	8	3	6	2	5	7	1
5	3	7	8	9	1	2	4	6
8	7	5	2	1	9	6	3	4
2	1	6	4	3	7	9	8	5
3	4	9	6	8	5	1	2	7
1	8	3	7	2	6	4	5	9
7	6	4	9	5	8	3	1	2
9	5	2	1	4	3	7	6	8

1	0	1	0	0	1	1	0	1	0
1	1	0	0	1	0	0	1	0	1
0	0	1	1	0	1	1	0	1	0
0	0	1	0	1	1	0	0	1	1
1	1	0	0	1	0	1	1	0	0
1	1	0	1	0	0	1	0	1	0
0	0	1	1	0	1	0	1	0	1
0	1	0	0	1	1	0	1	0	1
1	0	1	1	0	0	1	0	1	0
0	1	0	1	1	0	0	1	0	1

			3			3		3
1				2		1		
	3		3			1		
3			3			1		
		1	1			1	2	2
2	1		3		2	1		2
		1	2	0	0			
2	3	3			1	2		3
2					1	3		
2	2		2					2

Antwoorden Veto 10

The Battle of the Interfacultaire Rockrally bands

Elk jaar nemen bands van de verschillende faculteiten het tegen elkaar op in de Interfacultaire Rockrally. Ook dit jaar blijven er na drie spannende voorrondes vier bands over die op 11 mei zullen strijden om de hoofdprijs. Maak kennis met de finalisten.

tekst: [Elias Fret](#)
beelden: [Robin Geukens](#)

Total Blindness

Wie zijn jullie?

Total Blindness: 'Jonas (drums), Tijs (bas), Olivier (gitaar) en Arno (zang & gitaar).'

Welke kring vertegenwoordigen jullie?

Olivier: 'VTK. Ik zit in de eerste bachelor burgerlijk ingenieur.'

Hoe omschrijven jullie het best jullie stijl?

Arno: 'Over het algemeen denk ik dat hardrock het best bij onze stijl past. We zijn met punk begonnen, maar ieder nummer dat we schrijven is melodischer dan het vorige.'

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?

Jonas: 'Wil je het hele verhaal? (lacht) Arno en ik zijn tweelingbroers en Tijs was altijd al een maat van ons, dus hij is dan bassist geworden. Olivier hebben we ontdekt via een talentenshow op onze school. Toen we zagen dat iemand *Sultans of Swing* van Dire Straits mét gitaarsolo ging spelen,

wisten we dat die in onze band moest zitten.'

Wat betekent jullie bandnaam?

Tijs: 'Iedereen in onze band droeg in het begin een bril of lenzen, dus graptten we dat we zouden eindigen in *total blindness*. Dat klonk nog best goed, dus hebben we er onze bandnaam van gemaakt.'

'Touren door Oost-Europa in een minibusje dat om de drie dagen in panne valt, dat is de droom'

[Arno](#)

Arno: 'Ik denk dat de diepzinnige betekenis was: we zijn blind voor alles wat we niet kunnen zien.'

Wat zijn jullie muzikale dromen?

Arno: 'Vooral touren in het algemeen. Dat zou cool zijn, bijvoorbeeld door Oost-Europa in een minibusje dat om de drie dagen in panne valt. Dat is een bereikbare droom.' (lacht)

Van welke andere finalisten hebben jullie de meeste schrik?

Arno: 'De band die ik zelf het leukste vond om naar te luisteren, was Neptune Bloom. Maar ik denk niet dat je schrik moet hebben van andere bands, want dan zie je het als een échte competitie en dat zou muziek eigenlijk niet mogen zijn.'

Hebben jullie nog een boodschap voor de andere finalisten?

Arno: 'Geef een supergoede show, zodat wij er ook van kunnen genieten. Maak zoveel mogelijk reclame, zodat we voor veel volk kunnen spelen.' (lacht) En het belangrijkste: maak plezier.'

Wie zijn jullie?

Whores on Horses: 'Lucas (bas), Daan (drums), Simon (zang & gitaar) en Vincent (gitaar).'

Welke kring vertegenwoordigen jullie?

Simon: 'Economika. Ik studeer TEW (Toegepaste Economische Wetenschappen, red.).'

Hoe omschrijven jullie het best jullie stijl?

Lucas: 'Ik zou zeggen dat we over het algemeen rockmuziek spelen, gaande van rustige rock tot eerder punkachtig.'

Simon: 'Ik ben ook wel fan van The Strokes, dus dat probeer ik er wel in te steken. Ik weet niet of dat lukt.' (lacht) We zijn wel vrij gevarieerd.'

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?

Lucas: 'Via de KSA. Ik was leider toen zij nog allemaal lid waren. Simon en ik kenden elkaar al langer goed.'

Simon: 'We speelden vroeger in kleinere combinaties al samen muziek.'

Wat betekent jullie bandnaam?

Lucas: 'Vrienden van ons in de KSA hadden wat ruzie met meisjes die paardrijden. Toen zei iemand: "Amai, het zijn echt *whores on horses*." Toen dachten we: dat is echt een goede naam.' (lacht) En nu heten we zo.'

'Rock Werchter mag ons altijd contacteren'

[Lucas](#)

Simon: 'Het bekt ook gewoon goed, en als je het afkort klinkt het als 'woh'. Dat kan je goed roepen.' (lacht)

Wat zijn jullie muzikale dromen?

Simon: 'Het Depot, zeker?'

Lucas: 'Het mag altijd zot: Rock Werchter mag ons altijd eens contacteren...' (lacht)

Simon: 'Ik denk dat we tegen weinig dingen nee zouden zeggen.'

Lucas: 'We willen vooral zoveel mogelijk spelen.'

Simon: 'Daar draait het ook om: een album mag altijd, maar dat moet ten dienste staan van het spelen.'

Van welke andere finalisten hebben jullie de meeste schrik?

Simon: 'We denken dat Total Blindness gaat winnen, maar we hopen op WEBSTEEK.'

Lucas: 'Een van de twee!' (lacht)

Vincent: 'Van onszelf!' (schaterlacht)

Hebben jullie nog een boodschap voor de andere finalisten?

Simon: 'Pas op, hè!'

Lucas: 'Veel succes, zou ik zeggen. En geniet er vooral van, want dat gaan wij zeker ook doen.'

Neptune Bloom

Wie zijn jullie?

Neptune Bloom: 'Rueben (gitaar), Kai (drums), Lili (zang, gitaar & synths) en Wouter (basgitaar).'

Welke kring vertegenwoordigen jullie?

Kai: 'Medica. Ik studeer Geneeskunde.'

Hoe omschrijven jullie het best jullie stijl?

Lili: 'We zeggen altijd dat we experimentele, psychedelische en zweverige indie rock spelen.'

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?

Lili: 'Ik was al lang op zoek naar bandleiden, dus plaatste ik een zoekertje op VL.BE. Rueben was de enige die jonger was dan veertig en antwoordde, dus heb ik hem een berichtje gestuurd.' (lacht)

'Aangezien we nog in lockdown zaten, stuurden we stukjes muziek heen en weer. Zo hebben we drie nummers gemaakt, terwijl we elkaar nog nooit hadden gezien. Rueben kende Kai van op de middelbare school, dus werd hij onze drummer. Een bassist hebben we pas na de wedstrijd Sound

Track gevonden: Wouter reageerde op een oproep op ons Instagram-verhaal.'

Wouter: 'Ik had zelfs maar twee maanden daarvoor mijn eerste basgitaar gekocht...' (lacht)

'We willen de stoutste dingen kunnen doen die in ons opkomen'

[Lili](#)

Wat betekent jullie bandnaam?

Wouter: 'De naam komt eigenlijk voort uit een nummer van de band King Crule: *Neptune Estate*. Dat vonden we heel cool klinken, dus zochten we nog een woord dat er mooi achter klonk. Nadat we heel wat combinaties hadden geprobeerd, paste Bloom er het beste bij, dus hebben we dat genomen.' (lacht)

Wat zijn jullie muzikale dromen?

Lili: 'Alles kunnen doen wat we willen doen, zelfs de stoutste dingen die in ons opkomen.'

Rueben: 'Seks, drugs en rock'n roll!' (lacht)

Wouter: 'Op festivals zoals Rock Werchter of Pukkelpop, en in concertzalen als de AB kunnen spelen, zou supernice zijn.'

Van welke andere finalisten hebben jullie de meeste schrik?

Rueben: 'Goh, vooral WEBSTEK. Hen vind ik echt *fucking nice*.'

Hebben jullie nog een boodschap voor de andere finalisten?

Rueben: 'Drink een bak Cara Pils na de show. Ik speel in ieder geval beter wanneer ik drink.' (lacht)

Wouter: 'Neenee, vóór de finale!' (lacht)

Lili: 'Én na de finale! (lacht) Ik zou ook zeker zeggen: *have fun!*'

Wouter: 'Speel goed, maar vooral niet té goed.' (lacht)

Webstek

Wie zijn jullie?

WEBSTEK: 'Thijs (synths), Arno (basgitaar), Ruben (trommelaar), Camilo (zang & gitaar), Haas (saxofoon) en Pieter (gitaar)'

Welke kring vertegenwoordigen jullie?

Ruben: 'Politika. Ik studeer Communicatiewetenschappen.'

Hoe omschrijven jullie het best jullie stijl?

Camilo: 'Als ons zelfverzonnen genre Kempen-pop. We maken pop met een heel grote hoek af: veel synthesizers, Nederlandstalig met een vleugje Spaans en een beetje zot. We hebben een heel gevarieerd aanbod, maar met het Nederlandstalige als rode draad.'

Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?

Thijs: 'Ik, Camilo, Ruben, Haas en Pieter kennen elkaar van op de middelbare school, en ik zat met Arno op de muziekschool.'

Ruben: 'Uiteindelijk heeft Sanne Werkers van Muziekcentrum Kinky Star in Gent ons gevonden via een demo op Bandcamp en stuurde hij ons een bericht. Na corona "moesten" we wel repeteren en optreden, zoals een normale band.' (lacht)

Wat betekent jullie bandnaam?

Camilo: 'Haas zat op het vliegtuig naar Rusland en wij hadden nog geen groepsnaam. Hij had het geweldige idee om een saai woord, webstek, te combineren met een woord met een scherpe bijklank, jihad. Een beetje controversieel, misschien.' (lacht)

'Neptune Bloom, het zwaard is getrokken!'

[Camilo](#)

'Helaas zijn we daarna de commerciële toer opgegaan, en hebben we bij onze rebranding 'jihad' laten vallen, omdat we er niet meer achter stonden.' (lacht)

Wat zijn jullie muzikale dromen?

Thijs: 'De basisdroom, denk ik? Op festivals zoals Rock Werchter spelen. Ook zou het cool zijn om in onze eigen taal te zingen in het buitenland, zoals Frankrijk of Spanje.'

Camilo: 'Liever dan op Dour staan, willen we een tourbus. Een Nightliner, met WEBSTEK in gouden letters erop. Dan pas kunnen we zeggen dat we goed bezig zijn.' (lacht)

Arno: 'Het zou ook leuk zijn om als band een echte fanbase op te kunnen bouwen. We willen niet per se de grootste of bekendste band zijn, maar de droom is dat wanneer je ergens speelt, er volk opdaagt en er een toffe sfeer heerst.'

Van welke finalisten heb je de meeste schrik?

Camilo: 'Neptune Bloom heeft echt zijn eigen geluid, het is niet het standaard rockbandje. Zelfs mijn zus gaat voor die band stemmen.'

Ruben: 'We kunnen misschien de klink van hun kleedkamer solderen?'

Camilo: 'Neptune Bloom, het zwaard is getrokken!'

Hebben jullie nog een boodschap voor de andere finalisten?

Camilo: 'Onze nieuwe single, *Vrouwen uit de Supermarkt*, komt uit op 18 mei! (lacht)'

Ruben: 'Begin al maar te oefenen, wij komen er aanom te winnen!'

'We proberen een stem te zijn voor de studenten die niet gehoord worden'

Julien De Wit is voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). Hij is al jaren actief binnen de studentenvertegenwoordiging en zag moeilijke dossiers passeren: 'Op een bepaald moment was ik echt gedesillusioneerd.'

tekst: *Simon Tibo*

beelden: *Koen Broos en Jannes Van Den Wouwer*

Julien De Wit is al vijf jaar studentenvertegenwoordiger. Hij zetelde eerst drie jaar in de studentenraad van de Universiteit Antwerpen en is nu al twee jaar actief binnen het bestuur van VVS, waarvoor hij dit jaar de rol van voorzitter op zich neemt.

Hij heeft het met ons over boeken, vertegenwoordiging, diversiteit in het hoger onderwijs, de jeugd van de tegenwoordig en de verkiezingskoorts.

Je hebt al erg veel gedaan in uiteenlopende domeinen. Hoe zou je jezelf introduceren bij mensen die je niet kennen?

Julien De Wit: 'Dat vind ik heel moeilijk. Ik som niet graag dingen op. Ik probeer gewoon open-minded te zijn en de kansen te grijpen waar ze zich voordoen. Het gaat om wie je bent als persoon. Alles wat ik daarnaast doe, vloeit daaruit voort. Ik probeer nieuwsgierig te blijven naar alles wat op mijn pad komt.'

Samen met N-VA-parlementslid Koen Metsu heb je een boek geschreven over terreur, hoe ben je daarop terechtgekomen?

'Toen ik achttien jaar was, won ik de prijs voor het beste opiniestuk van Vlaanderen. Koen Metsu was de burgemeester van mijn gemeente en zo ben ik bij dat project terechtgekomen. Ik wilde het wel enkel doen op voorwaarde dat ik geen partij-instrument zou worden: ik wilde een volwaardige, onafhankelijke co-auteur zijn.'

'Bij de mijlpaal was het heel duidelijk dat de Vlaamse regering haar plannen ging doorzetten'

'Het voordeel van er als leek in te duiken, is dat je alles op een basisniveau kan uitleggen. Uiteindelijk was het een super leerrijke ervaring en heb ik met heel veel interessante mensen mogen spreken.'

Je bent duidelijk een jongere met een mening en schrijft ook regelmatig een opiniestuk. Denk je dat het voldoende duidelijk is wanneer je spreekt als 'Julien' en wanneer je dat doet als VVS-voorzitter?

'Dat is inderdaad een moeilijke evenwichtsoefening. Ik let er wel op. Ik probeer goed te onderbouwen wat ik schrijf zodat ik het kan verdedigen als er kritiek op zou komen.'

'Ik probeer mijn teksten wel altijd binnen het bestuur van VVS en onze communicatieafdeling goed te laten nalezen, zodat er zeker niets in het verkeerde keelgat zou schieten.'

Hoe ziet je toekomst bij VVS eruit?

'Dat wacht ik nog even af. Ik voel er zeker nog iets voor om te blijven. Het zijn volgend jaar ook verkiezingen, wat altijd erg interessant is.'

Je hebt er nu al twee jaar opzitten als bestuurer, waarvan één jaar als voorzitter. Waar ben je het meest trots op?

'Niet meteen iets specifiek, maar als je berichtjes krijgt van studenten – ook studenten die je totaal niet kent – om ons te bedanken, dan voel je wel dat je iets goeds hebt gedaan. Dat is het mooiste compliment dat je kan krijgen.'

'Het is belangrijk om te weten wanneer je moet zwijgen en wanneer je moet spreken'

Wat was het moeilijkste moment tot nu toe?

'De knip tussen de bachelor en master (*als onderdeel van het mijlpaalsysteem, red.*). Toen was ik echt gedesillusioneerd. We hadden heel wat scenario's voorbereid en voorgelegd aan de beleidsmakers, maar uiteindelijk denk ik dat we het niet konden afwenden. Het was heel duidelijk dat de Vlaamse regering haar plannen ging doorzetten.'

Studentenvertegenwoordiging in Vlaanderen is erg getrap georganiseerd. Is de modale student voldoende betrokken bij de VVS en jullie standpunten?

'We proberen studenten zeker zo veel mogelijk te betrekken, maar dat blijft inderdaad een pijnpunt. Ik denk dat dat we altijd wel met een kloof zullen blijven zitten, maar we steken veel energie in het contact met de studentenraden. Hoe vlotter die doorstroom verloopt, hoe beter we studenten kunnen vertegenwoordigen.'

In het verleden liep dat contact soms wat stroef. Heb je dat zelf zien veranderen?

'Ik denk zeker dat het verbeterd is. De discussies zijn soms moeilijk, maar ik heb wel het gevoel dat iedereen rond de tafel constructief is en meewerkt. Uiteraard wordt er eens tegen schenen geschopt, maar dat is eigen aan alle samenwerkingsverbanden.'

Maakt die goede samenwerking ook dat je een duidelijker mandaat hebt naar beleidsmakers toe?

'Het is belangrijk te weten wanneer je moet zwijgen en wanneer je moet spreken. Als je voor je

Julien De Wit

- ☞ Sinds juni 2022 voorzitter van de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS).
- ☞ Studeert Internationale Betrekkingen en Diplomatie en behaalde een bachelordiploma Rechten.
- ☞ Brengt in september 2023 een boek uit: *Ge(e)neratie*, over hedendaagse problemen door de ogen van jongeren.

beurt gaat spreken, dan kan dat veel moeilijkheden veroorzaken.'

Vind je dat jullie voldoende kunnen wegen op beleid?

'Ik denk dat we nu wel op het maximum zitten van hoeveel we kunnen wegen. Je zit met verkozen beleidsmakers en zij maken nu eenmaal de wetten. Wij zijn een belangenorganisatie, maar wel een die kan wegen en bepaalde dossiers op de kaart zet.'

Zoals?

'Ik denk bijvoorbeeld dat we veel invloed hadden in het debat rond koten. Het gaat dan ook om het probleem signaleren. Maar we hebben bijvoorbeeld ook hard ingezet op de betaalbaarheid van het studentenleven. We proberen steeds een stem te zijn voor de studenten die niet gehoord worden.'

'Er wordt vaak een negatief beeld van studenten opgehangen: het zou een pampergeneratie van watjes zijn'

De VVS wordt op dit moment bestuurd door vijf witte mannen. Hoe zie je de diversiteit binnen de VVS?

'Dat is niet goed, neen. Ik ga niet onder stoelen of banken steken dat we dat liever anders gezien hadden. Ik zie wel meer diversiteit op onze algemene vergadering, maar in het bestuur wisselt het enorm van jaar tot jaar.'

Waarom ligt dat denk je?

'Sowieso is er binnen het hoger onderwijs in het algemeen nog een lange weg te gaan wat diversiteit betreft. We zullen bij de verkiezingen wel meer uitkijken naar vrouwelijke kandidaten

of kandidaten met een andere culturele achtergrond.'

Wordt de stem van die studenten dan voldoende meegenomen bij de vertegenwoordiging?

'Ik hoop dat hun stem voldoende doorkomt via de commissies aan de universiteiten en hogescholen. De ene studentenraad doet het ook al beter dan de andere op dat vlak. Maar sowieso zie ik dat in de toekomst liever anders. Universiteiten en hogescholen moeten een weerspiegeling zijn van de samenleving.'

Wat vind je de grootste uitdaging voor het hoger onderwijs op dit moment?

'Er worden steeds meer vragen gesteld bij de doorgedreven democratisering en flexibilisering van het hoger onderwijs. Daardoor hebben veel mensen een negatief beeld van studenten: het zou een pampergeneratie van watjes zijn. Het is de rol van de VVS om die beelden te nuanceren.'

'Je mag vinden dat de flexibilisering is doorgevoerd, maar sta er dan ook bij stil hoeveel studenten zich daardoor hebben kunnen ontwikkelen en konden blijven studeren. Hetzelfde geldt voor democratisering: er zijn nu misschien meer stu-

denten dan vroeger, maar dat is een goede zaak en komt onze welvaart ook echt ten goede.'

Heeft dat slechte imago van studenten je aangezet om je nieuwe boek – Ge(e)neratie -te schrijven?

'Dat boek is er gekomen na vele gesprekken met jonge mensen de afgelopen jaren. Daarnaast heb ik ook heel wat experts leren kennen, het boek is een synthese van die twee perspectieven.'

'Ik denk dat jongeren altijd gedreven zijn om wat verkeerd loopt in de wereld te veranderen'

'Onze generatie staat erom bekend heel reactief en activistisch te zijn. Maar toen ik met jongeren sprak, merkte ik net heel veel zin voor constructief debat.'

'In mijn boek komen een heleboel thema's aan bod en probeer ik jonge mensen en experts rond die thema's samen te brengen. Door gewoon al in contact te komen met elkaar, zouden ze enorm veel van elkaar kunnen leren. Het boek is daarom

ook een pleidooi om naar jonge mensen te luisteren: er zit veel expertise waar je het niet meteen zou verwachten.'

'Het boek haalt daarom bepaalde vooroordelen over jongeren aan. Zo wordt er bijvoorbeeld weleens gezegd dat jongeren minder hard willen werken en om 17u hun laptop dichtklappen om naar huis te vertrekken. Dat debat is vaak erg gepolariseerd.'

Is je boek dan een pleidooi voor meer nuance?

'Ja, onder andere.'

Er wordt weleens gesproken van een generatieconflict. Klopt dat? Of lijken we toch eerder op de generaties voor ons toen die jonger waren?

'Ik denk dat jongeren altijd gedreven zijn om wat verkeerd loopt in de wereld te veranderen. Dat is mooi en dat moeten we omarmen. Mensen die de term generatieconflict gebruiken, doen dat eerder om de verantwoordelijkheid van zich af te schuiven en het debat te ontlopen.'

'Ik vraag me dan wel af hoe die kleindochters zich erbij zouden voelen dat hun opa zich zo uitlaat over anderen'

'Dat gesprek kan inderdaad confronterend zijn. Er zit een bepaalde spanning tussen de generaties, maar de belangrijkste boodschap daarin is constructiviteit.'

Wat stemt je positief over de toekomst van ons hoger onderwijs?

'Ik denk dat studenten op dit moment wel gehoord worden. De afstand tussen de hogescholen en universiteiten enerzijds, en de studentenvertegenwoordiging anderzijds, is kleiner geworden. Dat is een goede zaak.'

'Ik vind het ook positief dat we via sociale media sneller in contact kunnen komen met elkaar en mensen zo bekommernissen kunnen uiten. Je kan nu veel sneller problemen aankaarten bij je vertegenwoordiger. Dat maakt me hoopvol dat problemen ook effectief opgelost zullen worden.'

'Sociale media zorgen daarnaast ook voor vele kleine *communities* waar jongeren die zoekende zijn elkaar vinden en in die zoektocht elkaar proberen te helpen.'

De keerzijde van die medaille is dan wel dat sociale media ook een plek van polarisatie blijken. Hoe kijk je daarnaar?

'Dat is jammer. Het is tegenwoordig zeer gemakkelijk om te roepen. Het maakt me kwaad wanneer mensen met goede intenties afgekraakt worden op sociale media. Ik heb het dan niet over inhoudelijke kritiek, die kan zeker zolang het beschaafd blijft. Maar elkaar aanvallen en afmaken is echt niet oké.'

'Soms durf ik wel eens doorklikken op het profiel van iemand die een haatreactie plaatst. Dat

mag je eigenlijk niet doen. Zo zag ik eens in de biografie van een profiel dat die persoon twee kleindochters had. Ik vraag me dan af wat die kleindochters zouden voelen als hun opa zich zo uitlaat over anderen. Daar wordt toch niemand beter van?'

'De modale mens vindt politici klungelaars. "Wil je bij de klungelaars horen?", kan je je dan afvragen'

Je hebt in je jaren als studentenvertegenwoordiger ook de keerzijde van beleidsvoering gezien. Werkte dat soms ontvullend?

'Ja, neem nu bijvoorbeeld het overlegcomité: dat was echt als een koehandel. Het was toen heel schrijnend om die onderhandelingen te volgen. Dan hoor je soms dat ze het eigenlijk wel met je eens zijn, maar het niet doorvoeren, omdat iedereen ongeveer evenveel moet kunnen binnenhalen voor de achterban.'

Heb je je dat spel ook een beetje eigen gemaakt?

'Dat weet ik niet. Ik denk dat als je eerlijk bent in je intenties, je altijd wel een compromis kan sluiten.'

Hoe ziet jouw persoonlijke toekomst er de komende vijf jaar uit?

'Dat is een moeilijke vraag. Vijf jaar geleden wilde ik nog dokter worden. Nu doe ik iets totaal anders. Ik laat het allemaal op mij afkomen.'

Vind je het een probleem dat je verbonden bent aan N-VA Edegem? Als voorzitter van de VVS moet je alle studenten vertegenwoordigen, en dat tegenover een N-VA minister.

'Ik ben enkel betrokken op het lokale niveau. Het is niet zo dat ik mezelf als een militant van de partij beschouw. Ik kan over elke partij goede en slechte dingen zeggen. Ik heb het gevoel dat ik me meer moet bewijzen, net omdat ik die partijstempeel heb.'

'Het leven kan verschillende wendingen nemen. Die gedachte vind ik erg bevrijdend'

'Ik vind dat het me tot nu toe goed gelukt is om me neutraal op te stellen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de kritiek die ik leverde op het beleid van Ben Weyts. Als het me om de sympathie van de minister te doen was, dan zou ik fout bezig zijn.'

Met de verkiezingen van 2024 in het voorzicht zullen er wel wat partijen zijn die graag een mondige jongere op hun lijst willen. Ben je al benaderd geweest?

'(grijnst) 'Daar ga ik niet op antwoorden.'

NAVRAAG

Dat is een 'ja' dus?

'De partijpolitiek is zo verzuurd dat ik echt bewondering heb voor mensen die er nog in willen stappen. Enerzijds heb je de pensioenschandalen, waar ik me toch wat vragen bij stel. Anderzijds ken ik ook topexperts en parlementsleden die zich keihard inzetten. Maar ik denk dat de politiek me heel wat jaren van mijn nog jonge leven zou kosten.'

Denk je dat je cynischer bent geworden over de politiek door er de afgelopen jaren zo dichtbij te staan?

'Misschien. Ik heb de politiek de laatste jaren intensief gevolgd. Langs de andere kant mag je je niet laten meeslepen door het erg dramatische beeld van sommige politieke analisten. Want dan blijf je enkel het negatieve zien.'

...wat ook tot populisme leidt.

'Ja, dat klopt. Maar zoals Isabel Albers (hoofdredacteur van zakenkrant *De Tijd*, red.) vorige week

schreef: Welk jong talent wil nog de politiek in? Je wordt meteen in een hokje geduwd waar je eigenlijk niet in wil zitten. Als je mensen op de markt vraagt wat ze van politici vinden, noemen zij hen klungelaars. "Wil je bij de klungelaars horen?", kan je je dan afvragen.'

Welke raad zou je nog meegeven aan studenten?

'Ik had vroeger het gevoel dat alles wat je doet de weg bepaalt die je later moet volgen. Maar dat is niet waar. Er zijn zoveel talenten die je kan ontwikkelen en zoveel zaken waar je nog van kan proeven. Het leven kan verschillende wendingen nemen. Die gedachte vind ik erg bevrijdend.'

NAVRAAG

Ontdek socialisme, begin op 1 mei

Nu in de bioscoop:

... niet te verwarren met de propagandafilm:

Koen Geens kan zich vinden in de opinie deze editie:

Ik wil ook flaneren.

De mijlpaal veroorzaakt onrust in het onderwijslandschap. Veto sprak met een gedupeerde student: B.W., negendejaarsstudent politieke Wetenschappen, getuigt anoniem:

Dat is toch te gek dat ik nu moet stoppen. Ja, ik doe al negen jaar over mijn studies. Maar wat wil je als je de hele dag in de keuken staat om soep te maken voor je medestudent.

Wat doe jij in 2025? / What are you doing in 2025?

alle.studenten@KU.LEUVEN.BE namens Rector Luc Sels <rektor.luc.sels@KU.LEUVEN.BE>

KU Leuven wordt steeds persoonlijker in mails.

Heb je nog steeds geen lief?

Zit je nog altijd in je lesbische fase?

Ah, geschiedenis, wil je graag leerkracht worden?

Eet jij nu nog steeds geen vlees?

600 jaar KU Leuven: blik mee vooruit. 600 years of KU Leuven: a look ahead.

2025: Luc Sels wordt kleuterleider

Hihi, ik heb jullie neuzen!

600 jaar KU Leuven: blik mee vooruit. 600 years of KU Leuven: a look ahead.

2025: Luc Sels volgt Frank Deboosere op

Vandaag wolken lokale mist opklaringen

5°

De maximum temperatuur vandaag is 5 graden Sels-ius!

600 jaar KU Leuven: blik mee vooruit. 600 years of KU Leuven: a look ahead.

2025: Luc Sels wordt nieuwe topman van Apple (en erft zo ook Steve Jobs' kledingkast)

De dubbele authenticatie op dit toestel gaat razendsnel!

600 jaar KU Leuven: blik mee vooruit. 600 years of KU Leuven: a look ahead.

KU Leuven viert haar 600-jarige bestaan

KU Leuven viert haar 600ste Patroonsfeest

Rebustijd: welke bands worden hier uitgebeeld?

Iedereen leest Veto.

Maar wist je dat ook iedereen eraan kan meewerken?

Veto zoekt schrijvers, tekenaars, fotografen, nalezers, interviewers, moppentappers, videomakers...

Heb je interesse? Kom naar een van onze **vergaderingen** (elke donderdag om 20u) in 's-Meiersstraat 5.

Of stuur een mailtje naar veto@veto.be.